

OBVEŠČANJE

V Radencih je bilo v petek in soboto (2. in 3. novembra) dvodnevno delovno srečanje organizatorjev obveščanja v združenem delu.

Prvega dne srečanja je izvršni sekretar v predsedstvu CK ZKS Alojz Gojčič spregovoril o informiranju kot elementu samoupravljanja. Dekan fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo dr. France Vreg je govoril o novinarstvu v združenem delu, Boštjan Pirc pa je v svojem referatu ponudil v razmislek zanimivo pobudo „Tisoč delavcev — dopisnikov“, ki naj bi delavce vključila v sistem informiranja tudi kot izvajalce, ne le kot porabnike. Zanimiva je bila tudi razprava Lenarta Šetince o podružbljanju sistema informiranja.

Drugega dne srečanja je spregovoril tudi predsednik RS Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner, ki je dal v svoji razpravi poseben poudarek krepitvi samoupravljanja in položaju delavca ter vlogi obveščanja na tem področju, saj je le-to osnova za to, da bi delavec lahko razpolagal s pogoji in rezultati dela ter usmerjal celotno družbeno reprodukcijo.

Pomanjkljivosti se še porajajo, saj je svobodna menjava dela med TOZD in delovno skupnost skupnih služb neredko še na majavih nogah in tako zavira krepitev položaja delavca.

Tudi delovanje delavske kontrole še ni našlo pravega mesta v sistemu obveščanja, saj se še dogaja, da glasila v združenem delu ne objavljajo nepravilnosti in pomanjkljivosti, ker bi tako pokazala na krivdo poslovnih organov, neredko pa ob tem postavila pod vprašaj položaj urednika tega glasila.

Le dobro obveščeni in izobraženi delavci so pogoj za nadaljnjo krepitev samoupravljanja, vendar ne moremo delavca najprej izobraževati in ga šele nato učiti samoupravljanja, ampak oboje hkrati, je nadaljeval Vinko Hafner, ko je govoril o prizadevanju za nadaljnji razvoj materialne osnove dela in gospodarske stabilnosti. Ne moremo biti zadovoljni zgolj s tem, da je delovanje OO sindikata, ZK in drugih organizacij dobro, gospodarjenje v TOZD pa slabo. V takih primerih ni mogoče govoriti o dobrem samoupravljanju in položaju delavca. — Ob koncu je Vinko Hafner spregovoril še o prizadevanjih sindikata za osebni in družbeni standard delavcev, krepitvi ljudske obrambe, mednarodni dejavnosti sindikata, utrjevanju organiziranosti sindikata ter o uresničevanju Titove pobude o kolektivnem vodenju.

D. Ž.

NA SINDIKATU — DELOVNO!

V sredo, 30. oktobra je bila v poslovnih stolpnicih v Ljubljani redna seja Koordinacijskega odbora sindikata SOZD Iskra, ki jo je vodil predsednik tega organa Janez Kern.

Glede na pomembnost planiranja so se prisotni odločili, da že prvo in drugo točko dnevnega reda posvetijo tej problematiki. Član PKO Edi Delopst je navzočim tako na samem začetku posredoval informacijo o izvajanju plana v tekočem letu ter jih informiral o poteku priprav za izdelavo plana za prihodnje leto.

Omenjeno informacijo je KOS sprejel in menil, da morajo strokovne službe in DPO poskrbeti, da bomo že v mesecu decembru sprejeli plan za prihodnje leto. Osnovnim organizacijam sindikata pa je KOS naložil, da se aktivno vključijo v javno razpravo po tozdih, ko bodo le-ti razpravljali o planih. Vzporedno z razpravami o tej temi, pa naj osnovne organizacije sindikata poskrbijo, da bodo razprave o tekočem poslovanju — devetmesečna poročila in zaključni računi — vključene kot platforma in pokazatelj za planske naloge v prihodnjem letu.

V nadaljevanju seje so razpravljali še o pripravah planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981/85 in v tej zvezi ugotovili, da kljub sprejetim programom delavskega sveta SOZD Iskre marca letos v pripravah za omenjeni planski dokument ni bilo dovolj storjenega.

Zato KOS nalaga strokovnim službam in poslovnim organom, da naj pripravijo omenjene dokumente v dogovorjenem roku. KOS pa bo na naslednji seji ocenil potrebo za sklic problemske konference na temo srednjeročnega plana, ter predlagal eventualne zaostritve politične odgovornosti odgovornih delavcev.

KOS je v nadaljevanju svoje seje razpravljala še o problemih rekreacije in oddiha Iskrašev. Akcijo, za počitniško kovanje, ki bo v našem skupnem interesu, bo sindikat speljal potem, ko bo dobil o vsem tem ustrezno dodatno gradivo.

Glede sindikalne problemske konference o skupnih merilih in osnovah sredstev za dohodke in osebne dohodke

ke pa je KOS menil, naj se preloži, saj je treba nekatere dokumente še dograditi in dopolniti z najnovejšimi spoznanji družbenih svetov in republiškega sveta sindikatov, po drugi strani pa je potrebno praktično preizkusiti posamezne določbe tega samoupravnega sporazuma v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

To pa seveda ne pomeni, da je treba delo pri omenjenem sporazumu zato prekiniti ampak pomeni delati na teh dokumentih še naprej in vključevati v razpravo, oz. sodelovanje čim več delavcev — samoupravljalcev. Samo tako bo usmeritev, ki je potrjena kot pravilna, zaživel tudi v praksi.

Mak

Studentje zadnjega letnika Vojaške akademije iz Beograda so 23. okt. obiskali Iskro v Kranju, spremljal jih je Martin Košir, republiški sekretar za LO in DS SRSlovenije.

Kako delamo mladinci SOZD Iskra

V tem trenutku z delom in aktivnostjo mladine v sestavljeni organizaciji združenega dela Iskra ne moremo biti zadovoljni, zato tudi želje, ideje in predlogi mladih nimajo veljave, kot bi jih morali imeti. Zaskrbnjujoča je prav aktivnost v osnovnih sredinah naše organiziranosti to je v osnovnih organizacijah ZSMS.

Te se s svojim delom vse prevečkrat zapirajo v krog predsedstva, ki pa obravnava le tiste teme, katere od

osnovnih organizacij zahteva občinska konferenca ZSMS, ne spušča pa se v probleme mladih v delovnih sredinah, v probleme, s katerimi se srečuje mlad delavec pri vsakdanjem delu.

Zelo malo osnovnih organizacij je, katere so se živo in z vso resnostjo spoprijele s problemi stanovanjske politike, nagrajevanja, razvoja TOZD, OZD in SOZD, investicijskih vlaganj in še mnogo drugih aktualnih nalog, katere se porajajo pri delu in ob delu

Iz pogovora smo lahko sklepali, da so ti študentje močno družbeno angažirani in napredno usmerjeni. Zelo so se zanimali za naše samoupravljanje v praksi. Predvsem pa jih je zanimalo to: kako pri nas delavca informiramo, da je lahko sredi dogajanja in da lahko na podlagi informacij, ki jih ima, svetuje, debatira in predvsem odloča.

Seveda je bil odgovor lahek, saj je informacijski sistem zgrajen — od sindikalnih skupin, prek sindikalnih osnovnih organizacij, ZK pa do nosilcev obojestranskih informacij: delegatov. Omenili so tudi službe, ki se ukvarjajo z informiranjem ter novinarje, naše glasilo Iskra in biltene, ki jih izdajamo.

Pogovor je stekel okrog prisotnosti Iskre v Avstriji, o meddržavnih odnosih. Precej časa pa so posvetili vprašanju naše manjšine v Avstriji in korškemu gospodarskemu vprašanju sploh.

Nato so gostje odšli v naš Poslovni center, kjer jih je sprejel član KPO Boris Mužič in predstavil Iskro z vsemi tehničnimi podatki, tržništvom, izvozom in zlasti našimi prizadevanji za avtomatizacijo, računalništvom in mikroelektroniko.

Boris Mužič je povedal tudi nekaj osnovnih podatkov o zgodovini Iskre,

(Nadaljevanje na 2. strani)

mladega človeka.

Največ programov osnovnih organizacij ZSM sloni na kongresnih dokumentih in resolucijah, splošnih programih dela občinskih konferenc ZSM, ne obravnavajo pa problemov mladine določene sredine in sedanjega trenutka.

V osnovnih organizacijah se je tudi skoraj v celoti opustilo interesno povezovanje mladih, povezovanje in organiziranje tistih kateri imajo določene skupne želje in hotenja pri delu, rekreaciji in zabavi. Tu mislim predvsem na povezovanje literatov, fotoamaterjev, radioamaterjev in še mnogo drugih dejavnosti, katere bi živo pritegnile mlade v delo mladinske organizacije tudi na drugih področjih.

Osnovne organizacije ZSM so tudi pozabile na izobraževanje mladih (če tu odštejem seminarje, katere pripravi občinska konferenca, ali koordinacijski svet ZSM) na tistih področjih, na katerih v določeni sredini čutijo potrebo. Takih tem je v Iskri nešteto in samo poiskati bi jih bilo potrebno, saj imamo še vedno probleme z organizirano mladino, investicijami, nagrajevanjem po delu itd. To izobraževanje bi moralo zajeti čimširši krog mladih, da bi se znali v procesih obravnavanja odločanja in sprejemanja samoupravnih dogovorov razumno in odgovorno odločati.

Zato moramo mladi, predvsem pa predsedstva OO ZSM, v tem trenutku ko pripravljamo programe dela in aktivnosti za naslednje obdobje, vgrizniti v to jabolko, pa če tudi ni nič kaj prijetno.

Takšnih programov ne bo lahko narediti, vendar z angažirano in vključitvijo v pripravo programov širšega kroga mladih, zmoremo in znamo ustvariti tudi takšne, ki bodo aktualni in življenjski. V programe, ki bodo dovolj široki in bodo obravnavali naše domače probleme, bomo lahko vključili v delo mladinske organizacije tudi najširši krog mladih. Pri tem, ko predsedstva pripravljajo

(Nadaljevanje na 2. strani)

V sredo 31. 10. 1979 je obiskal Iskro podpredsednik ministrskega sveta ZSSR V. Novikov s spremljevalci. Obiska so se udeležili tudi podpredsednik ZIS SFRJ Gojko Ubiparip, podpredsednik IS SRS Jože Hajs in drugi. Visoke goste je sprejel v.d. predsednika KPO SOZD Iskra Anton Stipančič s sodelavci.

Pogovori so tekli okrog Iskrinega izvoza v Sovjetsko zvezo. Anton Stipančič je povedal, da so že podpisali več pogodb za dobave prihodnje leto in izrazil upanje, da se bodo ti posli še povečali.

Dogovorili so se tudi, da bodo proučili možnosti, da bi Iskra tesneje sodelovala z industrijo ZSSR pri avtomatizaciji strojegrarnje in strojev.

DRUŽBENEGA POLOŽAJA ŽENSK NI MOGOČE OBRAVNAVATI LOČENO

OBISK DELOVNE SKUPINE CK ZKJ

V Iskri na Laborah v Kranju se je 29. oktobra mudila delovna skupina predsedstva CK ZKJ, ki jo je vodil izvršni sekretar predsedstva CK ZKJ Milan Daljevič. Člani CK ZKJ so se pogovarjali s članicami osnovne organizacije Zveze komunistov Tovarne ATC o aktualnih idejnopoličnih vprašanjih družbenega položaja žensk.

Ženska, delavka in mati naj bo vpletena v vse oblike samoupravnega odločanja! Čeravno „žensko problematiko“ rešujemo na vseh ravneh samoupravnih organiziranosti, je še vedno treba opozarjati na posebne probleme in nerešena vprašanja. Delavke Tovarne ATC so skušale pretresti položaj ženske v Iskri in njeno vključevanje v politično in samoupravno življenje. Poskušale so najti vzroke za majhno aktivnost žensk tako v samoupravnih organih temeljnih organizacij in DO kot v delegatskih skupščinah in njihovih organih.

Tako kot je v proizvodnem procesu delavka z ramo ob rami z delavcem, bi morala biti tudi na vseh ravneh samoupravljanja. Zato vprašanj družbenega položaja ženske ni mogoče obravnavati ločeno.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mladi avstrijski novinarji v Iskri

Skupina devetih študentov fakultete za novinarstvo salzburske univerze je obiskala Slovenijo. Študentje so bili gostje kolegov s Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Obiskali so še dnevnik Delo, RTV, Društvo novinarjev, Zvezo sindikatov, Iskro in še nekatere ustanove v Ljubljani. Razgibani, napredni in razgledani študentje so se zanimali v Iskri predvsem za obveščanje delavcev in uporabo elektronike, ki jo proizvaja Iskra.

V Iskri jih je najprej sprejel odgovorni urednik našega glasila Dušan Željeznov v prostorih uredništva. Do razgibanega pogovora ni bilo daleč, saj smo imeli kaj povedati in tudi vprašanja so kar deževala.

Gostje iz Salzburga v uredništvu Iskre.

RAZVOJNO-TEHNOLOŠKA USMERITEV ISKRE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

PLANIRANJE IN IZPOLNJEVANJE SREDNJEROČNEGA PLANA

Priprave in izdelava samoupravnega sporazuma o osnovah plana SOZD za srednjeročno obdobje 1976-80 ter plana družbeno-gospodarskega razvoja ZPI za obdobje 1976-80 so tekale v času, ko je bil sprejet le zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, dočim sta bila samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra in statut SOZD Iskra šele v izdelavi.

Kljub temu sta izdelava in pa sprejem teh planskih dokumentov za leto 1976-80 potekala v skladu z navedenim zveznim zakonom, seveda ob nekaterih pomanjkljivostih, ki se pojavljajo bodisi ob izvajanju ustreznih zakonskih predpisov, bodisi zaradi pomanjkanja ustreznih samoupravnih aktov v okviru sestavljene organizacije, delovnih samoupravnih aktov v okviru sestavljene organizacije, delovnih organizacij in TOZD.

Analiza izvajanja srednjeročnega plana družbenoekonomskega razvoja SOZD Iskra za obdobje 1976-80, pa kaže, da bodo verjetno ob ustreznih ukrepih zlasti v letu 1980 planska prizadevanja skoraj v celoti izpolnjena, kot so jih določili planski dokumenti v okviru družbenega plana SRS za obdobje 1976-80. Izdelava srednjeročnih planskih dokumentov za leto 1976-80 pa je obenem tudi dala možnost pri izvajanju srednjeročnega plana, da se ugotovijo tudi pomanjkljivosti pri samem procesu priprave in sestavljanju teh planskih dokumentov. V zvezi s tem so izdelana nekatera stališča v zvezi s planiranjem v samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra čl. 94-99, zlasti podrobnosti pa je postopek planiranja vsebovan v statutu Iskre SOZD elektrotehniške industrije člani od 83 do 90, ki vsebujejo podrobnejšo proceduro v zvezi s pripravo in sprejemom planskih dokumentov, zlasti z vidika načela sočasnega in kontinuiranega planiranja vseh udeležencev v postopku samoupravnega sporazumevanja ter roki in podrobnejši postopek sprejemanja samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Iskra in plana SOZD.

Velja tudi pripomniti, da še ni sprejet republiški zakon o družbenem planiranju, ki pa po našem mnenju, sodeč po predloženem osnutku, ne bo bistveno spreminjal naših določil v samoupravnih aktih glede samoupravnega planiranja.

Analiza izpolnjevanja srednjeročnega plana družbenoekonomskega razvoja SOZD Iskra za obdobje 1976-1980, ki je izdelana leto in pol pred pretekom srednjeročnega obdobja, kaže da bo možno v SOZD Iskra realizirati predvidene planske vrednosti in doseči cilje, ki so bili načrtani v planskih dokumentih kot tudi obveznosti, ki so bile za SOZD Iskra dogovorjene v okviru republike.

Seveda pa bo to možno le ob nadaljnjem delovanju in sprejemanju ustreznih ukrepov za izpolnitev letnega programa SOZD Iskra za leto 1979 in predvidevanje, ki bi morala biti osnova za sprejemanje planskih obveznosti za leto 1980. Dosedanje ocene izpolnjevanja prvega polletja 1979 kažejo dokaj ugodna gibanja na izvršitev letnega programa za leto 1979, za leto 1980 pa bo potrebno sprejeti še ustrezne dodatne ukrepe za nekatere elemente gospodarjenja, da se zagotovi vrednosti, ki so predvidene v analize za leto 1980.

PRESEŽENE PLANSKE OBVEZNOSTI

Tako bodo po ocenah planske obveznosti za obdobje 1976-1980 na področju prodaje presežene. Odločilno vlogo bo imela prodaja na domačem trgu, predvsem kot posledica ugodne gospodarske konjunktore ter tudi Iskrine aktivne izgradnje in širitve prodajne in servisne mreže na področju celotne Jugoslavije.

Po predvidevanjih bo tudi prodaja na zunanji trg uspešna, saj bomo po ocenah v celotnem srednjeročnem obdobju izvozili kumulativno za 509 milj. dolarjev izdelkov in s tem uspešno izpolnili tudi obveznost, ki jo je

Iskra sprejela z Družbenim dogovorom o osnovah plana SRS, kjer se je obvezala, da bo do leta 1980 izvozila 500 milj. dolarjev izdelkov. Regionalna struktura izvoza se uspešno zboljšuje, saj bo do celotnega izvoza po ocenah prodano 50 % izdelkov na zahodno tržišče, v dežele v razvoju 26 % in na vzhod 24 %, pri tem pa bo približno 82 % blaga izvoženo za konvertibilne valute. K uspešnemu nastopu na zunanji trgih je poleg naporov na vseh področjih pripomogla tudi široka mreža lastnih zunanji firm in predstavništva, ki jih je Iskra zgradila in dopolnjevala v preteklosti.

Na uvoznem področju ocenjujemo pozitiven trend; predvidevamo, da bo uvoz repromateriala dosegel višino 419 milj. dolarjev in oprema 78 milj. dolarjev. Tako bo tudi devizna situacija v SOZD Iskra ugodna, saj bi tako izvozili za konvertibilne valute za 418 milj. dolarjev izdelkov, uvoženo za konvertibilno valuto pa bi bilo za 366 milj. dolarjev. repromateriala.

Enako kot na prodajnem področju predvidevamo, da bo preseženi tudi plan proizvodnje. Vzporedno s tem poteka uspešno tudi profesionalizacija Iskrinih proizvodnih programov z uvajanjem ključnih modernih tehnologij v Iskrine izdelke, kot ena pomembnih nalog tega srednjeročnega obdobja.

DVAKRAT VEČ INVESTICIJ

Za realizacijo programske preorientacije proizvodnih programov bi v tem obdobju realizirali za 7,6 milijard din investicij tako v strateške projekte kot tudi na ostala področja, ki prav tako prispevajo k profesionalizaciji proizvodnih programov, ki prav kar je cca dvakrat več kot je bilo načrtovano s srednjeročnim planom.

Pri tem bi se morala zelo okrepiti investicijska dejavnost v letih 1979 in 1980, saj je bila za prva leta srednjeročnega obdobja značilna slabša investicijska aktivnost. V zvezi s tem že potekajo akcije v smeri združevanja sredstev, kajti brez združevanja sredstev ne bo možna izpeljava tako zahtevnega programa ter akcije za pridobitev bančnih kreditov.

Tudi finančno poslovanje kaže dovolj ugodno sliko, predvsem v porastu celotnega prihodka, dohodka ter ostalih elementih, manj ugodna pa bo po ocenah dosežena akumulacija. Kljub temu, da bo po predvidevanjih akumulacija dosegla planirano vrednost 3 milijard din, pa je njena udeležba v celotnem prihodu nižja od planiranja.

Zato bo potrebno akumulativnost še zboljšati. Predvsem pa bo potrebno vložiti vse napore za povečana vlaganja v poslovni sklad, saj le-ta po predvidevanjih planirane vrednosti ne bo dosegel, njegova udeležba v celotnem prihodu oz. dohodu pa pada. Vse to pa bi vplivalo na zboljšanje reproduktivne sposobnosti, kar je še zlasti pomembno glede na zahtevne investicije, za katere je potrebno zagotoviti tudi ustrezna lastna sredstva.

Poleg predvidenih rezultatov v prodaji, proizvodnji ter finančni realizaciji pa ugotavljamo, da se zlasti v letih 1976-1980 in deloma tudi v letu 1979 nadaljuje ekstenzivno zaposlovanje, ki povzroča na eni strani slabšo produktivnost kot je bila načrtovana, po drugi strani pa tudi ne dosegamo načrtovanega dohodka na delavca. Zaposlovanje se je v Iskri namreč v letih 1976-1978 gibalo neugodno s stopnjo od 5 do 6 % (srednjeročni plan 3,1 %). Ta tendenca se nadaljuje tudi v letu 1979.

Na razkorak med predvidevanji in realizacijo zaposlovanja je vplivalo poleg ne dovolj hitrega prestrukturiranja proizvodnih programov in prehod na programe z večjo udeležbo znanja verjetno tudi neustrezno izvajanje ZZZ, ki daje možnost združevanja delovnih nalog TOZD v okviru DO zaradi večje racionalizacije in ekonomičnosti poslovanja.

Pri tem je razveseljivo, da je delež kadrov z visoko izobrazbo v Iskri relativno velik in je tudi ta delež v porastu. To je zaradi naše usmeritve v programe, ki zahtevajo večjo udeležbo znanja ugodna tendenca, predvsem če je rezultat le-tega predvidena profesionalizacija, večja udeležba znanja v proizvodih Iskri in s tem tudi večji

dohodek. Pri tem pa je zelo zaskrbljujoč trend zaposlovanja delavcev ozkega profila, ki kaže na vedno večje odstopanje od srednjeročnega plana.

Ob analizi stopnje zaposlovanja pa ugotavljamo, da smo le tudi zaposlovali znatno število ljudi v razvoju in v proizvodnih opravilih, nekaj pa tudi na administrativna področja kar pa je često bilo pogojeno z raznimi zahtevami po novih delih in opravilih, ki so jih predpisovali državni organi in razne interesne skupnosti.

Neskladno s planom se gibljejo tudi osebni dohodki, saj so bili v letih 1976 do 1978 odvisni predvsem od gibanja življenjskih stroškov, kar je v precejšni meri tudi zaviralno vplivalo na izboljšanje metod in meril za nagrajevanje po delu. To področje kljub zastavljenim naporom in ciljem v srednjeročnem obdobju 1976-1980 ni še zadovoljivo rešeno. Zato bo potrebno, da se delitev dohodka oziroma osebnih dohodkov še v tem obdobju radikalno spremeni in zagotovi solidnejše osnove za doslednejše izpeljave načela nagrajevanja po delu v skladu z ustvarjenim dohodkom.

Kljub sorazmerno dobrim predvidevanjem o možnostih izpolnitve srednjeročnih obveznosti za celotno SOZD pa se pojavlja še vrsta pomanjkljivosti in odstopanj po posazemnih DO in TOZD, ki zahtevajo podrobnejše analize ter ukrepe za odpravo takih neskladij.

MLADI AVSTRIJSKI NOVINARJI V ISKRI

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki je iz majhnih delavnic postala gigant svetovnega profila.

Morda je bil še najzanimivejši del pogovora, oz. obiska pogovor med kosilom. Študentje so se pozanimali o praktičnem izvajanju marksizma v naši samoupravni delegatski socialistični ureditvi. Kako je z delitvijo dohodka, delitvijo osebnih dohodkov, kako pridejo delavci do vodilnih mest v gospodarstvu, političnem življenju in upravi.

Urednik Dušan Željeznov je imel polne roke dela, da je sproti odgovarjal na vprašanja. Gostje so se seveda zanimali tudi, kaj misli Jugoslavija o zahodnih demokracijah, o evrokomunizmu in Kitajski danes.

Pogovor je teklen neprisiljen, poglabljen in predvsem odkrit, saj so gostje, razgledani in sredi sodobnih tokov, hoteli predvsem videti in vedeti, kako se slovenska in jugoslovanska stvarnost ujema v teoriji in praksi. Mislim, da imamo odslej skupino novih prijateljev Iskri v Salzburgu, pa ne le prijateljev Iskri, ampak prijateljev Slovenije in Jugoslavije.

FY Avstrijski študentje novinarstva v Iskri.

Prepočasno uveljavljanje družbenoekonomskega sistema

Drugega dne Gorjupovih spominskih dni se je z udeleženci pogovarjal član predsedstva CK ZKJ Andrej Marinc. V več kot dveurnem pogovoru se je dotaknil aktualnih družbenoekonomskih razmer v Jugoslaviji v sedanjem trenutku in v perspektivi. Andrej Marinc je menil, da nikakor ne moremo govoriti o kriterijih, da bi sedanji družbenoekonomski sistem spreminjali, ali ga celo ukinjali. Tu gre namreč le za njegovo prepočasno uveljavitev.

Prvega dne študijskih dni slovenskih novinarjev so namreč nekateri slovenski gospodarstveniki menili, da pri nas nimamo izdelanega sistema družbenoekonomskih odnosov, Marinc pa je podčrtal, da takšen sistem imamo, vendar ga le prepočasno uveljavljamo. Pri tem je seveda več vzrokov objektivne in subjektivne narave.

Med prve moramo vsakogar postaviti nizko stopnjo razvitenosti proizvodnih sil, v veliki meri pa so prisotni tudi zavestni odpori v zveznih in republiških administracijah ter celo v nekaterih velikih gospodarskih organizacijah.

„Ves svet gre v zaostreno ekonomsko krizno situacijo,“ je poudaril Marinc, saj ocenjujejo strokovnjaki razvitih držav, da bo leto 1980 eno najtežjih v zadnjem obdobju. Tudi naše gospodarstvo se ne bo moglo izogniti težavam, zato bomo morali še kako posvetiti vso pozornost zlasti neučinkovitemu investiranju, zunanjetrgovinski bilanci, kjer že postaja deficit močna politična in ekonomska prepreka nadaljnjemu razvoju. Dalje je tu prevelika poraba na vseh področjih, posvetiti je treba večjo pozornost izvozu in zajezitvi konjunktore na domačem trgu.

V nadaljevanju razgovora se je Andrej Marinc dotaknil tudi ekonomske znanosti ter poudaril, da se le-ta še premalo uveljavlja v vsakdanji praksi ekonomske politike. Menil je, da bo potrebno uvesti ekonomske kazni za tiste naložbe, ki ne bodo sad samoupravnih odločitev združenega dela na podlagi ekonomskih kriterijev.

Marinc je soglašal tudi z oceno, da sedanja vrednost dinarja ni realna, vendar pa bi bila morebitna devalvacija dinarja, dokler nimamo ustreznih programov, sploh nepristopna, saj bi z njo ne mogli doseči želenih ciljev, ker takih programov še nimamo.

Kljub temu, da se povsod v svetu povečuje nezaposlenost, zmanjšuje konjunktura, da so občutno zaostreni pogoji gospodarjenja, da se krepijo plačilni deficiti in inflacija pa dosega Jugoslavija tudi v letošnjem letu nekatere zelo spodbudne ekonomske rezultate.

Tudi letošnja gospodarska rast bo uspešna, saj kaže, da se bo družbeni proizvod povečal v vsem letu za približno sedem odstotkov, vendar nas to ne sme uslaviti, saj moramo v prihodnjem letu še bolj povečati učinkovitost gospodarjenja in s tem pripraviti realno osnovo za novo srednjeročno obdobje, je dejal Andrej Marinc seminarskim novinarjem na Bledu.

Marko Rakušček

FY Avstrijski študentje novinarstva v Iskri.

Kako delamo mladinci SOZD Iskra

(Nadaljevanje s 1. strani)

osnutke programov dela se morajo zavedati, da jih ne pripravljajo zase in v svojo zadovoljstvo, ampak jih pripravljajo za najširši krog mladih delavcev.

Zato je potrebno pripravljene programe dati v obravnavo vsem zainteresiranim mladincem in ne samo prek oglasnih desk, temveč z organizacijo razprave v sredinah, kjer delajo mladi. Razprave pa ne smemo prepustiti same sebi, ampak jo moramo vestno pripraviti in usposobiti mladince, ki jo bodo vodili.

Zavedati se moramo, da je obravnavo tako aktualnih tem (to je le ena

od življenjsko pomembnih nalog), kot so programi o investicijah in razvoju, še kako ključnega pomena prav za mladega človeka, kajti mladi bomo uživali sadove vlaganj v razvojno dejavnost in nove programe.

Pri pripravi programov dela in aktivnosti osnovnih organizacij ZSM moramo vedeti, da je mladinska organizacija tista, ki se mora pri svojem delu vseskozi zavedati, da je dolžna vzgajati in izobraževati mladega delavca za prevzemanje vse bolj odgovornih in ključnih nalog pri razvoju naše samoupravne socialistične družbe.

A. C.

OBISK DELOVNE SKUPINE CK ZKJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

vati ločeno od osnovnih vprašanj delovnega človeka v proizvodnji in upravljanju. Reševanje teh vprašanj je del boja za uresničevanje vseh samoupravnih pravic delovnih ljudi in občanov.

Nekatera odprta, nerešena vprašanja, npr. razvoj družine v naši družbi, podružbljanje dela v gospodinjstvu, družbena skrb za otroke, zastareli pogledi, ki podpirajo delitev na „moške in ženske“ poklice, so stvari, ki jih bomo morali reševati, saj prav

gotovo vplivajo na premajhno udeležbo žensk na vseh ravneh samoupravnega in političnega odločanja.

V pogovoru so načeli tudi vključevanje žensk v delegatski sistem, prednosti, ki jih bo prinesel sistem usmerjenega izobraževanja ter uresničevanje sklepov zadnjega kongresa ZKJ o izboljševanju družbenega položaja žensk.

V prihodnje bo potrebno nenehno opozarjati na nerešena vprašanja delavk v Iskrinih temeljnih organiza-

cijah. Pri iskanju rešitev nekaterih vprašanj, npr. otroškega varstva, bo potrebno najti skupni jezik s krajevnimi skupnostmi, v katerih je zastopnost žensk navadno še slabša. Predstavniki CK ZKJ so poudarili pomen vključevanja žensk v enote civilne in narodne zaščite, v obrambne priprave in načrte.

Delavke bi morale prevzemati tudi pomembne funkcije in dolžnosti na področju ljudske obrambe in družbene samozščite. Če smo v Iskri v akciji NNNP temu namenili premajhno pozornost, bomo v bližnji prihodnosti pomanjkljivost odpravili.

Komisije za družbeno aktivnost žensk v Iskri Elektromehaniki se bodo morale lotiti dela, ker nekatere idejno-političnim usposabljanjem, da bodo na vseh področjih postajale bolj enakopravne. Ta del družbenopolitičnih aktivnosti morajo komunisti vtakati v vse planske dokumente TOZD, DO, krajevnih skupnosti, občin, republike in zveze, vse s ciljem, da bomo nekatere našete probleme žensk bolje in hitreje reševali.

Tudi člani Zveze komunistov bi morali obravnavati ta vprašanja. ZK lahko vpliva tudi na aktivnost žensk z idejno-političnim usposabljanjem, da bodo na vseh področjih postajale bolj enakopravne. Ta del družbenopolitičnih aktivnosti morajo komunisti vtakati v vse planske dokumente TOZD, DO, krajevnih skupnosti, občin, republike in zveze, vse s ciljem, da bomo nekatere našete probleme žensk bolje in hitreje reševali.

Alojz Boc

Lastno znanje za boljši jutri

Okrog tisoč raziskovalnih in razvojnih nalog ter prek 50 razvojnih projektov — od tega kar 31 samo v Elektrotehnikah — je hkrati potekalo v lanskem letu. Na področju razvoja in raziskav je bilo tako opravljenega ogromno dela pa vendar je bilo to še vse premalo, saj rezultati raziskovalnega in razvojnega dela še vse prepočasno dobivajo otipljive oblike in vse preveč zaostajajo za potrebami in načrtovanji.

Eden izmed temeljnih problemov Iskre je v prestrukturiranju proizvodnje v smeri profesionalizacije proizvodnih programov in izdelkov z veliko udeležbo znanja. Tako usmeritev smo začrtali v osnovah plana Iskre, začrtali pa je tudi v družbenem dogovoru SR Slovenije.

Zaradi vrste objektivnih in subjektivnih vzrokov pa zaostaja prenos RR dosežkov v proizvodnjo, ki za zahtevnejše proizvode traja tudi nekaj let. Zato se naši izdelki pojavljajo na tržišču prepozno, pogostokrat pa so že ob rojstvu zastareli in zato seveda tudi nekonkurenčni.

Z vidika dolgoročnega osvajanja osnovnih tehnologij pa je neugodno dejstvo, da se tudi takšni strateški projekti, kot sta mikroelektronika in računalništvo, odvijajo prepočasno.

Zavest o tem je prodrla tako v strokovne, poslovne kot tudi samoupravne in družbenopolitične sredine Iskre.

In zakaj tako zaostajamo? Iskra je bila vedno usmerjena, napredno razvojno, vedno je vlagala večji odstotek v razvoj, čeravno to včasih ni bilo moderno. Nenehno je odstotek vlaganja sredstev raste, saj je do leta 1985 bilo predvideno, da bo znašal celo 8 %.

Zavest o tem, da je lastni razvoj nepogrešljiv, je prodrla v sleherni TOZD. Vendar, materialna sredstva niso več osnovni problem razvoja, ampak je za naprej potrebno zagotoviti dovolj zmogljivosti in ustrezno učinkovitost.

Strokovne analize so pokazale tudi, da nezadovoljivo učinkovitost povzročajo še neprimerna organiziranost za razvojno raziskovalno delo, prepočasna dobava materiala za to dejavnost, ki, kadar gre za uvoz, traja tudi več mesecev in zato seveda tudi neustrezna in zastarela opremljenost dela na področju raziskav, premajhni prostori za to delo ter še vrsta drugih vzrokov.

Seveda ni mogoče pričakovati od raziskovalnih in razvojnih delavcev, da bodo dali več od sebe vse dotlej, dokler bodo po eni strani preobremenjeni s številnimi razvojnimi nalogami, hkrati pa bo po drugi strani delitev dela na njihovem področju taka, da jim bo za razvoj novih izdelkov ostajalo le tretjino delovnega časa.

Takšen je namreč položaj danes. Naši raziskovalci namreč večino svojega delovnega časa porabljajo za druga dela, ki so sicer tako, ali drugače povezana z razvojnim delom, vendar pa bi ga bilo prav verjetno moč prepustiti drugim delavcem. Obstaja ocena, da v poprečju kar večino delovnega časa raziskovalci porabijo za delo z zunanjimi kupci, s prodajo, za pripravljanje komercialnih ponudb, za šolanje kupcev in servisiranje, za delo v zvezi z montažami, izdelovanjem navodil za Iskrine izdelke za razne „gasilске“ akcije v redni proizvodnji, itd.

Taki so problemi. Poleg objektivnih je še vrsta subjektivnih, oboji pa so močno prepleteni. Tako so problem razvojno-raziskovalni kadri, ki jih je po nekaterih ocenah tako glede na sedanjo izkoriščenost in načrte, kot glede na celotno število zaposlenih, najmanj dvakrat premalo. Nerešeno je tudi vprašanje večje motivacije za delo na področju raziskovanja, razvoja in inovacij. Ne nazadnje pa je treba v tej zvezi omeniti nezadostna vlaganja v razvojno opremo, katerih obseg bi moral v bodoče doseči najmanj 8 % od vseh investicij.

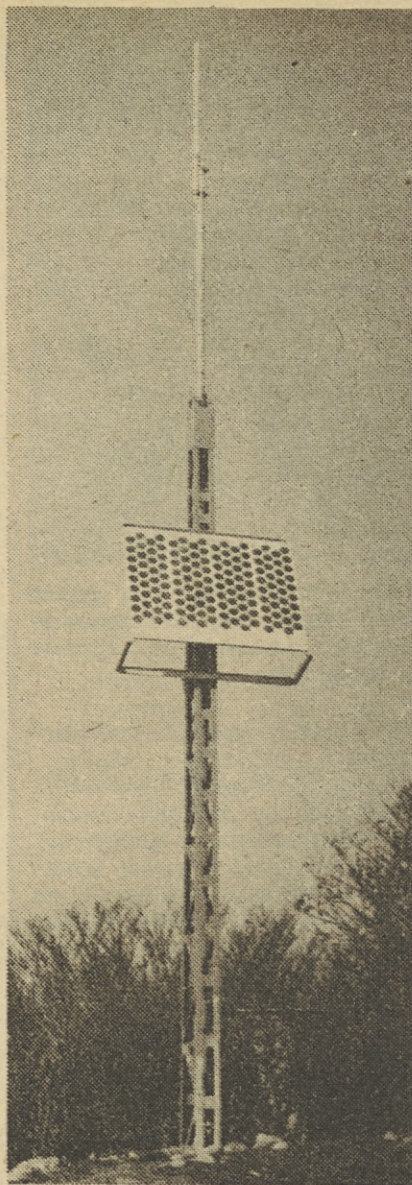
Takšno stanje je bilo na osnovi poročila Miloša Kobeta, člana poslovnega kolegija, zadolženega za RR dejavnost, med drugim ugotovljeno tudi na zadnji seji delavskega sveta SOZD Iskra in v zvezi s tem so bili sprejeti tudi ustrezni sklepi, ki jih v tej številki objavljamo.

Da pa bomo vzbudili večjo učinkovitost razvojno-raziskovalnega dela in inovacijske dejavnosti, kot glavnega dejavnika za prestrukturiranje proizvodnih programov in s tem edine možnosti za zagotovitev dolgoročne socialne stabilnosti, pa seveda moramo te sklepe vgraditi v planske dokumente za srednjeročno obdobje in se na vseh samoupravnih in poslovnih ravneh zavzeti za njihovo uresničitev.

Tako bomo dosegli poleg ustreznih vlaganj v RR dejavnost tudi boljšo organiziranost, nagrajevanje, materialno opremljanje RR dejavnosti in s tem izboljšanje učinkovitosti na tem področju v SOZD Iskra.

Dejstvo, da je zavest o nujnosti in potrebnosti razvojno-raziskovalnega dela globoko prodrla med vse delavce Iskre, hkrati pa tesna povezanost Iskrinega RR dela s slovenskima univerzama in znanstveno Raziskovalnimi instituti (Jožef Stefan) pa kaže, da je pot v prihodnost in naš nadaljnji razvoj odvisen predvsem od lastnega znanja in raziskovalno razvojnega dela, ki pa seveda mora biti čim tesneje povezano, tako organizacijsko, kot teamsko, samoupravno in dohodkovno.

Mak

Domači električni napajalni sistem s pretvarjanjem sončne energije.

V sredo, 23. oktobra, so strokovnjaki razvojnega inštituta Iskrine DO Avtomatike v sodelovanju s sodelavci TOZD ELEKTRO SEŽANA prvič pri nas dali v pogon sistem sončnega generatorja. Naprava, ki je montirana na vrhu Vremščice nad Senožečami, bo odslej oskrbovala z električno energijo telekomunikacijski sistem, ki je namenjen za vzdrževanje stalnih profesionalnih zvez na območju celotne Primorske.

Strokovnjaki Elektro Sežane so izbrali lokacijo, ki je glede oddaljenosti električnega omrežja sicer neugodna, vendar pa zaradi drugih radijskih motenj zelo ustreza za postavitev repetitorja, ki mora z zvezami pokrivati področje od Pivke, prek Brnikov vse tja do Nove Gorice.

Zaradi relativno nizke porabe repetitorja (približno 40–50 W) in izredno visokih stroškov za dovod električne energije iz doline, so se pri Elektro Sežana odločili investirati v sončni pretvorniški sistem.

Iskrini sodelavci so na podlagi izkušenj in raziskav na direktnem pretvarjanju sončne energije v električno izdelali projekt, ki upošteva pogoje insolacije in specifične zahteve uporabnika.

Sistem je sestavljen iz sončnega generatorja, signalno-regulacijske elektronike in akumulatorske baterije. Sončni kolektor — generator ima bruto površino 1,7 kv. m in je v ugodnih sončnih pogojih sposoben generirati 100 V moči, oz. dnevno proizvesti do 0,5 Kwh električne energije.

Ustrezna kontrolna elektronika skrbi za pravilno in racionalno polnjenje akumulatorske baterije in pravilno napetost na porabniku ter telemetrijsko signalizacijo motenj.

Z ustreznim dimenzioniranjem generatorja in akumulatorske baterije je sistem sposoben premostiti energetsko „sušo“, ki lahko zaradi statično verjetnega sosledja najbolj „mrkih dni“ traja tudi do tri mesece. Takšno dimenzioniranje je nujno, saj je celotni sistem absolutno avtonomen in neodvisen od drugih virov energije ter obratuje brez posadke.

Velja omeniti, da je trenutno sončni kolektor edini uvoženi element, ki predstavlja manj kot polovico vrednosti sistema.

Obiskovalci letošnjega sejma elektronike so imeli priložnost videti Iskrin prototip in sončni kolektor, ki naj bi že v prihodnjem letu postal serijski proizvod.

Regulacijska elektronika je izdelek Iskrinih laboratorijev, prav tako pa tudi računalniški program, za projektiranje tovrstnih sistemov. Akumulatorska baterija je posebej za tovrstno obratovanje prirejena iz standardnih stacionarnih baterij proizvodnje „Mežica“.

Domači električni napajalni sistem z uporabo pretvarjanja sončne energije

Izkazalo se je, da je bila investicija Elektro Sežane za ta primer ekonomsko upravičena, saj je cena solarnega sistema kar nekajkrat nižja kot bi bil strošek za dovod električnega omrežja.

Sodelavci inštituta bodo v letošnjem letu postavili še en tovrstni sistem za potrebe zvez SLO. Uporabnost tovrstnih napajanj je torej ustrezna in ekonomsko upravičena. Pri energetsko dislociranih objektih manjših moči, kot so: telekomunikacijske in

teleinformacijske naprave, merilni oddajniki v avtonomnih napravah za avtomatizacijo cest, železnic, v pomorskih aplikacijah itd.

Posebej velja poudariti, da je v Iskri področje pretvarjanja sončne energije v električno ena izmed ciljnih usmeritev, na kateri poleg lastnih strokovnjakov sodelujejo tudi raziskovalci Fakultete za elektroniko in Inštituta za elektroniko, da bi osvojili lastne domače tehnologije solarnih celic in enkapsuliranih panelov. Jože Pukel

ISKRA COMMERCE, LJUBLJANA

Uspešno, le izvoz pod načrtovanim

Delavke in delavci Iskre Commerce so v prvih letošnjih devetih mesecih prodali in opravili storitev za dobrih 5,5 milijard dinarjev. S tem so letno nalogo uresničili 72 %, lanskoletne rezultate iz istega obdobja pa presegli za skoraj četrtino. Tako ugodni rezultati so zlasti plod dobre prodaje na domačem tržišču, delno pa tudi ugodnejše servisne, zastopniške in marketinške dejavnosti. Medtem pa zastavljenih nalog niso dočela uresničiti v zunanjetrgovinski temeljni organizaciji, točneje njenem izvoznem oddelku. O vzrokih za upad izvoza smo pred nedavnim že obširno pisali, zato naj tokrat navedemo samo najpomembnejšega: zaradi ugodne prodaje na domače Iskra Commerce preprosto ne dobi blaga za izvoz.

PRODAJA NA DOMAČEM TRŽIŠČU

Temeljna organizacija Domači trg je v obdobju januar–september prodala na jugoslovanskem tržišču za skoraj 2,3 milijarde dinarjev blaga. Letno nalogo je uresničila 778 %, realizacijo iz istega obdobja v lanskem letu pa presegla za več kot tretjino. Od te vsote je direkcija domače nabave prodala za skoraj milijardo dinarjev Iskrinih izdelkov, preostalo dobro milijardo in 300 milijonov pa direkcija trgovske mreže.

Iskra Commerce je v okviru svoje zastopniške dejavnosti posredovala na jugoslovansko tržišče za približno 7,2 milijardi dinarjev blaga, od tega največ Iskrinih širokopotrošnih izdelkov.

UGODNO POSLOVANJE SERVISERJEV

Obseg servisnih storitev in prodaje rezervnih delov je v prvih letošnjih devetih mesecih znašal natanko četrtil milijarde dinarjev. S tem so serviserji letno nalogo uresničili 86-odstotno, kumulativni plan so presegli za četrtino, lansko realizacijo iz istega lanskega obdobja pa presegli za več kot polovico. Problemi, s katerimi se srečujejo Iskrini serviserji, so znani — od neustreznih prostorov do nezadovoljive opremljenosti in pomanjkanja kadrov. Vsekakor pa se je začel položaj Iskrinih serviserjev bistveno izboljševati, na kar bo zlasti vplivalo uresničevanje smelo zastavljenega investicijskega načrta.

IZVOZ PREMAJHEN — UVOZ PREVELIK

V omenjenem obdobju so Iskrine tovarne izvozile za dobrih 72 milijonov dolarjev izdelkov. Letno nalogo je IC uresničil v višini 60 %, lanskoletne izvozne rezultate iz istega obdobja pa presegel za 6 %. Prav o izvoznih nalogah bomo v našem tedniku pisali v eni

prihodnjih števil, zato poglejmo raje, kako smo uvažali. Vrednost uvoza je v tem obdobju znašala okoli 86 milijona dolarjev. To je 72 % letne naloge, oz. za skoraj četrtino več kot v prvih lanskih devetih mesecih. Kljub številnim ukrepom za zmanjševanje uvoza, je Iskra Commerce uspelo uvoziti zadostne količine reprodukcijskih materialov za nemoteno proizvodnjo Iskrinih tovarn.

MARKETING IN ZASTOPSTVA — USPEŠNO

V temeljni organizaciji Marketing so v samo 9 mesecih skorajda že uresničili vseletno nalogo — približali so se ji na manj kot 9 %, saj so program uresničili v višini nekaj manj kot 73 milijona dinarjev.

Kljub takšnim ugodnim rezultatom, pa v Marketingu niso zadovoljni — najbolj se jeziijo nad neustreznimi prostori ter opremo.

Podobno kot v Marketingu, so se letni nalogi skoraj povsem približali tudi v TOZD Zastopstva. Na jugoslovansko tržišče so posredovali za 43,5 milijona dinarjev izdelkov, s čemer so lanskoletne dosežke iz istega obdobja presegli za skoraj polovico.

DOBRI POSLOVNI REZULTATI, ČE...

Iskra Commerce je v devetih mesecih letošnjega leta, gledano z vidika delovne organizacije, v celoti dosegla načrtovane rezultate. Kljub temu so s končnim rezultatom iz poslovanja v prvih treh četrtletjih nezadovoljni — povečali so se jim materialni stroški, povečali so se davki in prispevki iz dohodka, več denarja so porabili za osebne dohodke, v skladiščih imajo prevelike zaloge, povečale so se terjatve doma in v tujini, podobno kot drugod v Iskri pa se tudi v IC borijo s previsoko stopnjo zaposlovanja.

LD

DELOVNA ORGANIZACIJA BATERIJE ZMAJ

V Zmaju uspešno poslujejo

V obeh temeljnih organizacijah tovarne baterij Zmaj v Ljubljani in Šentvidu pri Stični, so zadovoljni z devetmesečnimi proizvodnimi, ne pa tudi poslovnimi rezultati — z manjšim številom zaposlenih so dosegli precej večjo proizvodnjo od lanske, hkrati pa tudi večjo od načrtovane. Kljub tem uspehom, pa Iskrine baterijaše pestijo številni problemi, med katere uvrščajo zlasti prevelik razkorak med cenami baterij in cenami reprodukcijskih materialov — cene baterij so se v nekaj zadnjih letih povečevale za okoli 5,5 %, cene reprodukcijskih surovin pa tudi za 20 do 30 %.

V ljubljanski TOZD Baterije je bila celotna proizvodnja za 17 % višja od lanske, načrt pa so presegli za 5 %. Skupno so izdelali okoli 30 milijonov baterij, kar je za 13 % več, kot v istem obdobju lani.

V šentviškem TOZD Specialne baterije je bila proizvodnja po vrednosti višja za 22 % od lanske in za 3 % višja od načrtovane. Izdelali so več kot poldrug milijon baterij.

Skoraj vse baterije je Zmaj prodal na domačem tržišču, v zadnjem obdobju pa se je ta kolektiv tudi že usmeril na tuje, čeprav vidnejših rezultatov še ni dosegel, ima pa zanje dosti možnosti.

Te rezultate je doseglo poprečno 400 delavk in delavcev, kar je nekoliko pod lanskoletnim številom. V TOZD Baterije so bili v letošnjih prvih devetih mesecih poprečno zaposleni 203 delavci, v TOZD Specialne baterije pa 110. Poprečno izplačani mesečni neto osebni dohodki so znašali v

Zmaju 6.360 dinarjev.

Celoten prihodek je v obdobju januar–september znašal okoli 138 milijonov dinarjev, kar je za skoraj četrtino več, kot v istem obdobju lani. Dohodek so ustvarili v višini dobrih 48 milijonov dinarjev, čisti dohodek je večji od lanskega za 14 %, izplačani osebni dohodki pa so višji za 17,6 % nad lanskimi.

Gledano v celoti, so doseženi poslovni rezultati v Zmaju nekoliko boljši od načrtovanih, vendar z ustvarjenim dohodkom, niso zadovoljni. Eden takšnih problemov je na primer tudi razkorak med produktivnostjo, ki je močno porasla, in izplačanimi osebnimi dohodki, ki zaostajajo za poprečno rastjo.

Vzrokov za to je več, mednje pa spet uvrščajo vse večjo rast cen reprodukcijskih materialov, povečanje režijskih stroškov po preselitvi v novo tovarno v Stegnah, večje stroške za obresti itd.

Dr

S proslave 100-letnice organiziranja gasilstva v Kranju.

„TOZD ERO NA X. MEDNARODNI RAZSTAVI „UČILA '79“

Sistem klip-klap orodij — pogoj za sodobno tehnično vzgojo

Posodobitev izobraževalnega procesa in reforma izobraževanja predstavljata ključno komponento za napredek učinkovitosti izobraževanja. Oddelek TOZD Prodaja za električno ročno orodje je na letošnji mednarodni razstavi Učila '79 v Beogradu omogočil pogled v proizvodne dosežke Tovarne električnih ročnih orodij iz Kranja in možnosti za njihovo uporabo v vzgojno izobraževalnem procesu.

Predstavniki prodaje ERO so organizirali praktičen prikaz uporabe sistema KLIP-KLAP električnih ročnih orodij v sodelovanju z učenci osnovne šole Miloš Matijević — Mrša in njihovi

vimi predavatelji tehnične vzgoje iz Beograda. Poleg demonstracij so razstavili najnovejše izdelke sistema KLIP-KLAP kot npr. delovno mizo KLIP-KLAP v kombinaciji šolske delavnice, ki bo v proizvodnji konec prihodnjega leta.

Na razstavi Učila '79 v Beogradu je bilo z odgovornimi delavci prosvetnih institucij SR Srbije dogovorjeno uvajanje sistema KLIP-KLAP v njihove osnovne šole. Iskra bo organizirala kontinuirano usposabljanje predavateljev tehniške vzgoje. To je pomemben korak za prodor Iskrinega orodja v Srbske šole, saj so v šolah v naši republiki in Hrvatski že vpeljali sistem

SOCIALNA POLITIKA

Nove razsežnosti varstva pri delu

Katerikoli vidik politike opazujemo, vedno pridemo do spoznanja, da je tako ali drugače povezan z dejavnostjo varstva pri delu. Zato varstvo pri delu lahko obravnavamo kot pomemben element širše pojmovane socialne politike.

Pri invalidski problematiki so poškodbe pri delu, poklicne bolezni in druga obolenja v zvezi z delom pomemben vir invalidnosti. Zdravstveno varstvo, kot eden najpomembnejših elementov socialne politike, je pri delavcih tesno povezano z riziki za poškodbe in zdravstvene okvare v delovnem okolju.

Za zaposlene ženske imamo posebne ukrepe varstva pri delu, ki jih dodatno varujejo zlasti v obdobju rodosti. Še celo otroško varstvo odseva v doseženi stopnji varnega dela, saj delavka, ki za otroka nima urejenega otroškega varstva, svojega dela ne more opravljati z zahtevano pazljivostjo. Podobne zveze obstajajo tudi pri drugih elementih socialne politike.

Ena izmed razsežnosti varstva pri delu je torej tesna povezanost te dejavnosti z vsemi elementi širše pojmovane socialne politike. Ta novejša usmeritev je razvidna tudi iz normativne opredelitve varstva pri delu. Prvi člen zakona o varstvu pri delu ga opredeljuje ne le kot urejanje delovnega okolja, temveč tudi kot urejanje delovnih in življenjskih razmer.

Danes v vseh družbenoekonomskih sistemih v svetu prevladuje spoznanje, da je na sedanji stopnji razvoja tehnike človek najpomembnejši člen v verigi proizvodnje in da od skrbi za njegovo zdravje in počutje zavisi ekonomski uspeh in ves napredek v družbi. Zato tudi smotrov in ciljev naših temeljnih organizacij in delovne organizacije ni mogoče zreducirati samo na dohodek oziroma čimboljše poslovne in gospodarske uspehe.

Sestavni del smotrov je tudi pravica delavcev do fizične in moralne integritete. Varstvo pri delu je funkcija, s pomočjo katere delavci dosega to svojo pravico. Zato velja pravilo, da brez organiziranega varstva pri delu delovni proces ni organiziran v potrebnem obsegu, da bi omogočal doseganje postavljenih ciljev temeljnih organizacij in delovne organizacije.

V osnutku smernic za izdelavo plana za srednjeročno obdobje 1981–85 je postavljen osrednji cilj — polno uveljaviti sodobni koncept varstva pri delu, to je v povezavi z najširšo humanizacijo dela. Slehera funkcija v delovnem procesu oz. sleherni delokrog dela bo moral prevzeti svoj del zahtevne naloge. Ni nobenih utvar, da so te naloge lahke. Posebno še zato, ker bo marsikaj potrebno premakniti v glavah mnogih, ki jim je danes taka orientacija tuja.

Kateri so torej konkretni cilji?

Dosedanji trend postopnega zmanjševanja poškodb pri delu, ki neposredno kažejo na „inštalirane“ nevarnosti, bomo skušali peljati še naprej. Ob dejstvu, da nova tehnologija prinaša nove nevarnosti, to ne bo niti najmanj enostavno. V temeljnih organizacijah, kjer je število poškodb močno nad povprečjem delovne organizacije, bodo morala biti prizadevanja znatno večja. Hkrati pa je cilj tudi, da se število hujših poškodb pri delu, torej tistih, ki imajo za posledico invalidnost, vsaj ne bo povečalo.

Naslednji konkretni cilj je, da bi skupno bolezensko odsotnost z dela s povprečja zadnjih dveh let znižali vsaj za 10 %. Pri tem gre predvsem za tiste razloge bolezenske odsotnosti, ki jih v delovni organizaciji lahko močneje obvladujemo. To so na primer grupe obolenj, ki so očitno vezane na delovno okolje in delovne razmere v posameznih temeljnih organizacijah.

Končno pa je konkretni cilj za naslednje srednjeročno obdobje tudi učinkovito vsklajevati vrsto dejavnosti, s katerimi bi dosegli čimvečjo humanizacijo dela. To bi morala biti vsklajena dejavnost, ki bi povezovala delo posameznih strokovnih služb z delom poslovnih organov in organizatorjev dela, ob najširši podpori samoupravnih organov in tudi družbenopolitičnih organizacij.

Kot primer za tako dejavnost na ozkem področju lahko služi akcijski program borbe proti alkoholizmu ali program dejavnosti TOZD in DO za razreševanje invalidske problematike.

Za doseganje vseh navedenih konkretnih ciljev pa bo treba imeti nekaj pripomočkov oziroma izpolnjeno bo moralo biti nekaj pogojev, ki tudi ne bodo dani sami po sebi, ampak si jih bo treba pri vsakodnevnem delu izbojevati.

Nadaljevati je treba s strateško orientacijo, saj sta funkcionalno izobraževanje v zvezi z varstvom pri delu in izvajanje celovitega predhodnega postopka najpomembnejša sklopa opravil.

Elemente varstva pri delu moramo še bolj vključevati v programsko tehnično dejavnost, posebno v investicijsko in tehnološko.

Izdelati in izvajati moramo srednjeročni program funkcionalnega izobraževanja v zvezi z varstvom pri delu z uporabo najsodobnejših aktivnih metod.

Učinkovito je treba vsklajevati vse dejavnike, ki lahko pripomorejo k ohranjanju zdravja in delovnih sposobnosti že zaposlenih delavcev, še posebej delavcev z zoženimi sposobnostmi.

Izvesti moramo tudi nekatere spremembe v organizaciji služb za varstvo pri delu v temeljnih organizacijah in delovni organizaciji, kar bo prispevalo k večji učinkovitosti poklicnih delavcev varstva pri delu.

P. P.

Učenci in predavatelji, ki so obiskali letošnjo razstavo učil so z zanimanjem spremljali demonstracijo uporabe klip-klap orodja.

KLIP-KLAP v vzgojnoizobraževalne programe.

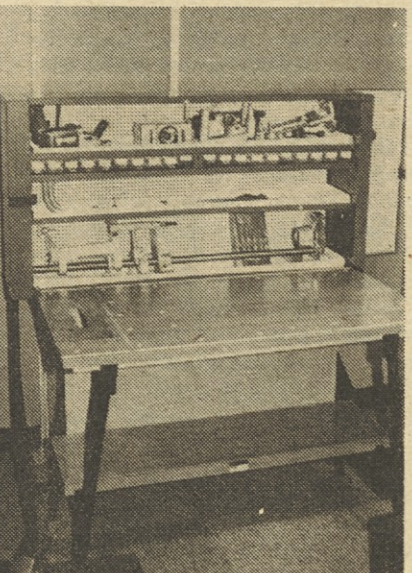
Učenci OŠ Miloš Matijević—Mrša iz Beograda so pritegnili številne obiskovalce mednarodne razstave učil. Mnogi predavatelji iz raznih koncev naše domovine in tujine so se zanimali za demonstracije in bili navdušeni nad možnostmi uporabe sistema KLIP-KLAP orodij v šolah.

Več o tem nam je povedal učitelj tehničnega pouka omenjene osnovne šole: Aco Borović:

„V programu kranjske Iskre prvič sodelujemo in to zelo uspešno. Učence usmerjam pri demonstraciji uporabe električnih ročnih orodij, kar je razlog, da se je veliko obiskovalcev

Aco Borović.

Šolska delavnica s priključki klip-klap orodja bo v kombinaciji z delovno mizo našla pot v vsako šolo in večino domačih delavnic.

Za varnost pri delu je z uporabo klip-klap orodja dobro poskrbljeno.

O čem bomo 9. novembra razpravljali na zborih delavcev

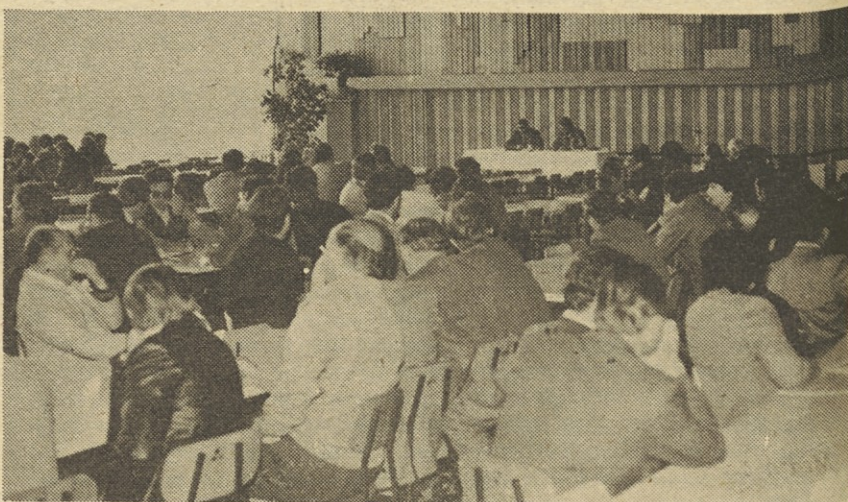
Delavski svet DO Iskre Elektromehanike v Kranju je na zadnji seji sprejel sklep, naj DS temeljnih organizacij in skupnih služb skličejo zbor delovnih ljudi. Ti bodo v petek, 9. novembra. Na njih bomo obravnavali rezultate 9-mesečnega poslovanja TOZD in DO, smernice in temelje za srednjeročni plan.

Delavci bodo seznanjeni s samoupravnimi splošnimi akti, oz. predlogih zanje, o katerih bomo glasovali na referendumu, dne 14. novembra 1979, in sicer statut DO Iskre Elektromehanike, samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti ter pripadajočih medsebojnih pravicah in obveznostih iz minulega dela. Delovna skupnost skupne službe pa še o statutu DSSS.

Zbori delovnih ljudi v TOZD in DSSS bodo organizirani po običajnem razporedu, ki ga lahko preberete na vseh oglasnih deskah.

Vprašanja in akti, o katerih bomo na zborih razpravljali in kasneje z referendumom odločali, so zelo pomembni za naš nadaljnji razvoj, zato bo za vsakogar koristno, če se bo omenjenih srečanj in oblik odločanja udeležil in z aktivno razpravo pripomogel k čimboljšim rešitvam, ki bodo odločilno vplivale na našo nadaljnjo samoupravljalno krepitev odnosov v združenem delu.

A. Boc

V Elektromehaniki je bila 24. oktobra razširjena obravnava smernic planov TOZD, DO in SOZD Iskra ter analitičnih osnov za sklepanje sporazumov o temeljnih skupnih planov za prihodnje plansko obdobje. Udeležba ni bila najboljša, vendar upamo, da bodo delavci pravočasno in kvalitetno obveščeni o navedenih materialih v javni razpravi.

Del razstavljenih orodij, ustreznih za uporabo v tehnični vzgoji mladih, kot v vsakem gospodinjstvu.

razstave zadrževalo prav na tem delu Iskrinega razstavnega prostora.

Glavni namen teh demonstracij je, da se predavatelji tehničnega pouka seznanijo z možnostmi uporabe električnega orodja pri pouku osnov tehnične vzgoje. V pogovoru z učitelji, ki so obiskali Iskrin paviljon, smo zaznali zadovoljstvo z uporabo in možnostmi, ki jih nudi sistem KLIP-KLAP orodij pri pouku. Zelo so pohvalili Iskrine strokovnjake, ki so pripravili res primeren sistem orodja za osnovne šole.

Učenci z lahkoto obvladujejo in izvajajo delovne operacije. Vse naprave in orodja so zaščitena, da skoraj ne more priti do poškodb pri delu z njimi.

Za mnenja o sodelovanju učencev in učiteljev OŠ M. Matijević—Mrša so zaprosili tudi direktorja šole Čedovira Miloševića: „Predlog Iskrašev za sodelovanje na razstavi sem sprejel brez oklevanja. Mislim, da je to izredna prilika za prikaz dela z orodjem, ki je

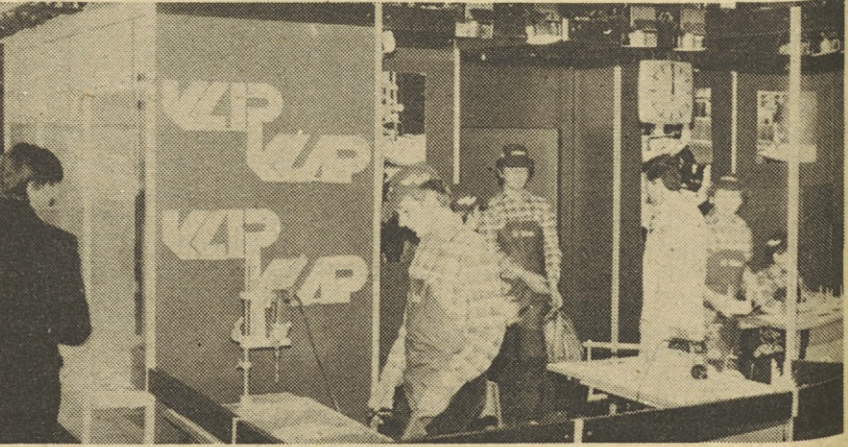
dostopno slehernemu gospodinjstvu, šoli itn. Tako že mladi spoznavajo Iskrine izdelke in naprave in jih kasneje z zadovoljstvom uporabljajo tudi doma, v prostem času. Iskra s tem uspešno obvešča javnost z uporabljivostjo tega sistema.

Uporaba ERO v osnovnih šolah bo koristila mladim pri kasnejšem delu službi in doma. Pri projektu KLIP-KLAP delovne mize ste Iskraši združili veliko zamisli. Zato bo gotovo našla svoje mesto v šolskih pa tudi v domačih delavnicah.

Želim, da ne bi ostalo le pri sodelovanju na tem sejmu. Mislim, da bo naša šola prva v Beogradu opremila delavnico za obdelavo lesa z Iskrinim orodjem, ki je tukaj razstavljeno.

Po dogovorih s predavatelji tehniške vzgoje v občinah bomo nadaljevali propagando za uporabo električnega ročnega orodja v učnih programih. S tem se bo naše sodelovanje z vašo delovno organizacijo še poglobilo.“

Alojz Boc

Učenci osnovne šole Miloš Matijević—Mrša iz Beograda so prikazali uporabo klip-klap orodja.

Uspešno izvajanje dogovorjenih obveznosti

Tovarno avtomatskih telefonskih central v Kranju so v torek, 30. oktobra obiskali predstavniki PTT podjetij in družbenopolitičnih skupnosti bosanskih občin, s katerimi je Iskra 20. decembra lani podpisala pogodbe za dobavo petih vozliščnih telefonskih central in razširitev obstoječih kapacitet TATC Tuzla za okrog 80 %.

Med ogledom proizvodnje ATC so se gostje seznanili s potekom proizvodnje.

Goste je sprejel Alfonz Medved, IPO Tovarne ATC. Skupaj so si ogledali proizvodnjo avtomatskih telefonskih central, kjer že preizkušajo prvo enomodulno centralo za Živinice, ki bo dobavljena že v letošnjem letu.

„Mislim, da bomo dokončali dogovorjene naloge v postavljenem roku,“ je dejal Alfonz Medved. „Pozdravljam pobudo za dolgoročne sodelovanje na področju energetike. Potrebovali smo nekaj časa, da se spoznamo in proučimo možnosti za tesnejše sodelovanje.“

Delegacija je bila zelo navdušena nad organizacijo proizvodnega procesa in vestnim izpolnjevanjem dogovorjenih obveznosti. Rifad Karič, direktor DO za PTT promet Tuzla je ob tem dejal: „Že drugi sem vaš gost. Obisk pomeni izkušnjo več pri spoznavanju celotnih aktivnosti za realizacijo naših programov. Odhajam z dobrimi vtisi, saj uspešno uresničujete plan. Upam, da je to le del posla, ki ga je Iskra prevzela za nas, in da se bo naše sodelovanje okrepilo in razširilo na druga

področja. Prepričan sem, da bodo vaši delavci s svojo delovno disciplino zagotovili pravočasno vključitev central v telefonska omrežja.“

Ivica Tadić, predsednik skupščine občine Živinice, za katero Iskra že preizkuša novo centralo, je dodal, da je potrebno delavce Iskre seznaniti o posebnih naporih DO za PTT promet v Tuzli za skupna vlaganja družbenopolitičnih skupnosti in organizacij za PTT promet. „Informacije, ki smo jih dobili ob tem obisku,“ je nadaljeval

Ivica Tadić, „nam bodo koristile pri nadaljnjem razvoju te panoge. Iskri želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu.“ Predlagal je, naj bi skupina naših delavcev obiskala občino Živinice, ko se bo montirala nova centrala in se seznanila z njihovo industrijo, kjer prevladuje predelava lesa in premogovnik.

Predsednik skupščine občine Srebrnica Kemal Halilović je omenil dosedanje sodelovanje Iskre z njihovimi delovnimi organizacijami, vendar meni, da bi se lahko dogovarjali o dolgoročnejšem sodelovanju. Pred leti so pričeli proizvajati razne legure (na bazi cinka, srebra, kadmija, svinca ipd.), zato bi bilo sodelovanje lahko bolj konkretno. Zahvalil se je tovarišem iz PTT organizacij, ki so omogočili obisk Iskre, in predlagal izmenjave skupin delavcev ob prevzemu telefonske centrale v Srebrnici.

Obisk bo pripomogel k še tesnejšemu sodelovanju Tovarne ATC in ostalih Iskrinih temeljnih organizacij z delovnimi organizacijami v Bosni. Boc

Sto let gasilstva v Kranju

V letošnji teden požarne varnosti so v kranjski občini vključili tudi praznovanje stoletnice organiziranega gasilstva v Kranju. Proslavljanje jubileja se je pričelo z baklado na Trgu revolucije, kjer so gasilci prižgali 100 bakel in pripravili mokro vajo. V soboto, 27. oktobra so praznovanje nadaljevali z veličastno parado izpred gasilskega doma do Gorenjskega sejma v Savskem logu, kjer je bila proslava 100-letnice organiziranega gasilstva v Kranju.

Slavnostni govornik, Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo in član IS SR Slovenije, je v svojem govoru posebej opozoril na vlogo gasilstva v naši družbi. Dosegli smo, da se razvijata ljudska obramba in družbena samozaščita kot enoten zaščitni mehanizem, ki lahko uspešno varuje pridobitve naše družbe pred nevarnostmi. Nekateri nam očitajo, da s prizadevanji pri krepitvi najrazličnejših elementov tega sistema pretiravamo. Vendar je treba vedeti, je dejal Martin Košir, da nam nobena stvar, ne samoupravljanje ne gnotne dobrine in osebni standard niso dani, vse je treba pridobiti in priboriti. Zakaj torej ne bi imeli pravice, da te pridobitve zavarujemo?

Gasilstvo, je nadaljeval, moramo razvijati skladno z razvojem civilne zaščite kot najširše oblike priprav in udeležbe delovnih ljudi in občanov za zaščito prebivalstva in materialnih dobrin. Področje nalog, kjer se sreču-

jeta gasilstvo in civilna zaščita, je zelo široko in obsega predvsem ocenjevanje ogroženosti pred požarom, usposabljanje, opremljanje in organiziranje ter skupno delovanje pri zaščitnih in reševalnih akcijah.

Ob tem je izredno pomemben razvoj gasilskih društev kot oblike prostovoljnega in svobodnega združevanja delovnih ljudi in občanov. Kako pomembno vlogo na naštetih področjih igrajo gasilska društva pove podatek, da je v Sloveniji več kot 1.300 društev, ki imajo prek 65.000 članov, od teh je okrog 46.000 članov v operativnih enotah.

Povzeto po Glasu, 30. okt.

Mimohod članov gasilskih društev.

S funkcionalnim izobraževanjem do boljših poslovnih rezultatov

V eni od letošnjih števil glasila Iskra smo v članku „Kakovost kot bistveni element produktivnosti“ navedli funkcionalno izobraževanje delavcev kot osnovo za uspešno poslovanje v OZD. Obenem to pomeni tudi osnovo za hiter in uspešen napredek v osvajanju novih proizvodnih programov, za uspešno vključevanje delavcev-samoupravljalcev v izdelavo kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih razvojnih programov, za lažje in boljše vključevanje delavcev-delegatov v vse samoupravne organe in ne nazadnje za uspešno delo posameznika na njegovih delovnih nalogah.

Produktivnost je, kot smo trdili, rezultat naslednjih osnovnih vplivnih faktorjev: količine, kakovosti in časa. Funkcionalna usposobljenost delavca, ne glede na vrsto delovnih nalog, v celotni verigi inovacijskega in proizvodnega procesa prav gotovo vpliva na večjo količino opravljenega dela, na skrajšanje časa za izdelavo posamezne naloge, še posebno pa na dvig kakovosti izdelkov in uslug.

Izobraževanje na poklicnih, srednjih in visokih šolah daje več ali manj ustrezno predznanje, ki ga posameznik potrebuje za opravljanje del in nalog. Za konkretno delo oziroma naloge pa se priučujemo šele neposredno v sami OZD. Uspešnost tega uvajanja ali priučevanja je odvisna od pripravljenosti mentorja, sodelavce ali nadrejenih. Če pa to zadošča, oz. ustreza posameznikom, pa se največkrat ne vprašamo.

Nemalokrat kritiziramo posameznika, da ne dosega pri opravljanju nalog zelenih in zadovoljivih rezultatov. Pri tem pozabimo analizirati vzroke, ki so do takih rezultatov pripeljali. Premalo pedagoškega dela z novinci in tudi s starejšimi delavci ima za posledico slabo vključevanje v delovne naloge, mnogokrat borne rezultate in skromne uspehe, kar se potem odraža v ožjem in širšem kolektivu in v OZD kot celoti.

Zato skušajmo delavca spodbuditi, da bo sam reševal vsakodnevne probleme, da bo jutri reševal težje in zahtevnejše naloge! Za to pa ne zadostuje samo materialna ali druga stimulacija pač pa je potrebno predvsem ustrezno funkcionalno znanje. Zelo neprimerna

Slavnostni govornik Martin Košir je poudaril pomen prostovoljnih gasilskih društev.

je ozka specializacija, ki sicer mnogokrat pogojuje zelo dobre delovne rezultate, ne nudi pa možnosti, da se posameznik spozna s celotnim delovnim procesom. Zato moramo stremeti za tako imenovanim integralnim sistemom izobraževanja, kjer vsakdo vsaj bežno spozna celoten cikel nekega inovacijskega ali proizvodnega procesa in to le z namenom, da se bo lažje vključeval v reševanje svojih delovnih nalog, ki so mu v neki sredini zaupane. Človek se bo kot soustvarjalec nekega izdelka, procesa, ideje itd. tako čutil uspešnega in potrebnega.

Ugotavljamo, da vsakdo potrebuje stimulacijo za opravljanje del in nalog, še pomembnejša od tega pa je ustrezna strokovna in funkcionalna usposobljenost. Zavedati se moramo, da naloga ali problemi, ki jih moramo rešiti, ni več problem, pač pa ena od vsakodnevnih nalog. Iz tega sledi, da več kot bo posameznik rešil problemov, manj strahu in neuspehov bo doživljal.

Večkrat opažamo, da so posamezniki na svojih delovnih področjih zares strokovnjaki. Zakaj se ne potrudimo, da bi to strokovnost, to znanje prenesli tudi drugim, znanja željnim? Ali je vmes ljubosumnost, strah pred konkurenco? Tega resnično ne verjamem! Verjetno je to preobremenjenost posameznikov, ki skušajo problematiko rešiti sami. Časa za sodelavca imajo malo, še manj časa pa imajo za prenašanje znanja na mlade.

Zato razbremenimo Iskrine strokovnjake vsakodnevnih rutinskih nalog in jih namesto tega postavimo v vlogo pedagogov, učiteljev, čeprav bo to za marsikoga novost. Del njihovih nalog pa naj opravlja mladi, polni energije in novih idej.

Prav tako često slišimo trditev, da za funkcionalno izobraževanje na ozko specializiranih programih ni moč dobiti predavateljev, pri tem pa pozabljamo na lasten strokovni potencial, na znanje, ki ga delavci leta in leta pridobivajo in svojo strokovnost dokazujejo z uspešnim delom. Pri takšnem izobraževanju pa brez prakse seveda ne gre. Srž strokovnega izobraževanja je ravno v aplikaciji teoretičnega znanja na konkretnih primerih, v kontaktu predavatelja s slušatelji, v skupnem reševanju delovnih problemov.

Z omenjenimi problemi se srečujemo tudi v TOZD TELA. Na nekaterih področjih je funkcionalno izobraževanje že stara praksa, vendar je bilo vedno namenjeno le ozkemu krogu zaposlenih. V okviru priprave „Akcijskega programa za zmanjševanje stroškov poslovanja in za dvig produktivnosti“ je bila prikazana kot ena od osnovnih nalog funkcionalno izobraževanje zaposlenih. Pri tem smo mislili na posredovanje znanja širšemu krogu ljudi.

Glede na proizvodno usmeritev v TOZD TELA, ki je še vedno v prvi vrsti proizvajalec elektromehanskih relejev in raznih naporov, v katerih ponovno nastopajo elektromehanski releji kot elementi, smo se odločili za prvi seminar pod naslovom: „Teorija elektromehanskih relejev.“

Za predavanja, ki jih je pripravil in izvajal Stane Kavkler, dipl. ing., se je prijavilo izredno veliko kandidatov

S seminarja: Teorija elektromehanskih relejev TOZD TELA.

(skoraj sto) iz vseh delov proizvodnega procesa (proizvodnje delovnih pripomočkov, sestavnih delov, montaže relejev v Ljubljani in Poljčanah, iz sektorja tehnološke priprave, kontrole kakovosti in iz Razvojnega instituta). Seminar smo izvedli v treh etapah, prilagojeno strokovnosti poslušalcev in sicer enkrat v Poljčanah in dvakrat v Ljubljani. Skupno se je predavanj (12 ur za en seminar) udeležilo prek 85 kandidatov. Končni test, s katerim smo preverjali uspešnost takšnega načina izobraževanja, pa je uspešno končalo 75 kandidatov.

Zanimanje udeležencev za takšen način pridobivanja strokovnega znanja, njihovo sodelovanje v razpravah, množica strokovnih vprašanj in sam uspeh pri reševanju testnih nalog kažejo na to, da je bila naša odločitev ustrezna. Čeprav je bila strokovna raven predavanj relativno visoka, kar je pač vezano na obravnavano problematiko, so udeleženci seminarja uspešno sledili in se poglobljali predvsem v področja, ki so vezana na njihove delovne naloge.

Seminar iz teorije elektromehanskih relejev je zajemal:

- izračun magnetnega kroga,
- izračun navitij,
- izračun kontaktnega sistema,
- teorijo kontaktne upornosti,
- o kontaktnih materialnih in
- na kratko o izgubah v železnem krogu, o električnem loku, o dinamičnih lastnostih releja ipd.

Predavanje smo popestrili z izračuni, povezanimi z uporabo v praksi.

Udeleženci so pred seminarjem dobili skripta, v kateri je opisana obravnavana snov, ki jim bo lahko služila tudi pri reševanju delovnih nalog.

Uredni list SFRJ iz leta 1976 zahteva, da do konca 1980 uveljavimo v praksi Zakon o merskih enotah in merilih. V ta namen bo Stane Kavkler, dipl. ing., pripravil razlago navedenega zakona s posebnim poudarkom na enotah SI (mednarodni sistem enot) sistema, ki naj bi ga začeli izvajati v Iskri Avtomatiki 10. 10. 1980.

V sodelovanju z Iskra-Biro za industrijski inženiring bomo pripravili dva seminarja z naslovom: „Integralni sistem kontrole kakovosti“. Seminar ni namenjen le predstavnikom službe kontrole kakovosti, ampak tudi delavcem iz drugih delov proizvodnega procesa.

Stane Kavkler,

DO ISKRA INVEST SERVIS

Mikrofilm — kaj je to?

No ja, nekaj ste že slišali o mikrofilmu, seveda. Pa veste o tem kaj več? A res ne? Samo nekaj slišali? Pa vam ni treba biti nič nerodno, niste edini. Tudi velika Enciklopedija leksikografskega zavoda iz leta 1961, Zagreb, o tem pojmu ne ve ničesar, čeprav ima prek 5.000 strani leksikalnega formata in obdelanih okrog 40.000 gesel. Tudi najbolj reprezentativna učenost našega časa, zbrana v 23 velikih zvezkih, Encyclopaedia Britannica 1.956 ne pozna izraza microfilm.

Iskra ima v okviru DO Iskra Invest servis posebno službo za mikrofilm in arhiviranje. Vodi jo Franc Kodele. Elegančna zunanost, elegantno delo. Tudi prostori, čeprav v II. kleti stolpnice na Trgu revolucije, večna luč iz plinskih cevi, svetli, čisti, sodobni. Šest let življenja imajo za seboj, v človeškem jeziku bi se temu reklo otroška doba, v tehniki je naprava dandanes stara že ko ima dve leti.

Mikrofilmska tehnika je za Iskro še sveža novost, celo tako zelo, da je ne poznajo, ali nočejo spoznati mnogi odgovorni dejavniki, morda tudi zato, ker sami niso več mladi, ker še ne znajo misliti z jezikom našega desetletja, ker jim je v dobi raketne tehnike ljubša samokolnica.

Mikrofilmski center je v stolpnici,

(Nadaljevanje na 6. strani)

TOZD TV PRŽAN

Odstopanja od mesečnih dinamičnih načrtov

Iz glasila delavcev TOZD TV povzemamo informacijo o rezultatih poslovanja v prvem devetmesečju letos. Gradivo je v javni razpravi, celotna problematika pa obravnava rezultate na področju proizvodnje, realizacije prodaje, kadrov, osebnih dohodkov in finančnega rezultata. Za proizvodnjo je značilno zlasti veliko odstopanje od mesečnih dinamičnih planov, 50 % povečanje pologa za potrošniška posojila ni bistveno vplivalo na prodajo izdelkov, število zaposlenih se je v poprečju povečalo za 10 %, finančni rezultat pa je ocenjen kot nezadovoljiv.

PROIZVODNJA

Fizični obseg proizvodnje po stalnih ocenah za prvih devet mesecev letošnjega leta predstavlja 30 % večjo vrednost kot lani. Kljub povečanju v primerjavi z lanskim letom pa so v devetih mesecih še vedno za 21,5 % pod planom. Rezultat je v primerjavi s prvim polletjem nekoliko boljši, vendar pa analiza uresničenega fizič-

nega obsega proizvodnje po mesecih kaže velika odstopanja pri realizaciji mesečnih dinamičnih planov.

V zadnjih treh mesecih je bil plan presežen v juliju (indeks 107), avgusta pa so bili z indeksom 95 in septembra (indeks 95) pod planom. Letni proizvodni plan je bil pod planirano realizacijo (doseženo z indeksom 57,7, planirani indeks pa je bil 72,7).

DELOVNA ORGANIZACIJA ISKRA INVEST SERVIS

Mikrofilm — kaj je to?

klasični arhiv pa imajo še v Kotnikovi in na Šmartinski (bivši Zmaj).

Kakšna je korist mikrofilmske tehnike?

Če bi rekel samo, da je to sodobna metoda za arhiviranje dokumentov, še ne bi veliko povedal, čeprav bi lahko pristavil, da se tako in edino tako spravljajo dokumenti po vsem svetu, da smo v tem pogledu celo že daleč zaostali za razvojem, da so nas prehiteli že v Afriki, Južni in Srednji Ameriki.

S presnemanjem dokumentov na filmsko folijo zmanjšamo dokument na boro dva odstotka prejšnje površine. Na ta način zmanjšamo klasični arhiv na minimum, prihranimo vse omare, prostor zanje. Kljub temu pa lahko zahtevamo v vsakem trenutku zaželeno povečavo, ko potrebujemo dokument v pravi, ali tudi povečani velikosti. Namesto, gore papirja dobimo zveščke mikrofilma, ki ni večji kot etiketa na šolskem zvezku. Zelo pomembna naloga mikrofilma je, da se vključuje v informacijski sistem enakovredno z drugimi mediji (telefon, televizija, računalnik).

Za vsak arhiv bi lahko rekli, da je toliko vreden, kolikor je dostopen. Izgubljen, založen dokument ni dosti več vreden kot zlata ura na dnu morja. Je to sedaj prvi nas kaj bolje?

Se čisto strinjam. Mikrofilmska tehnika ne omogoča samo bistvenega prihranka pri prostoru, ampak tudi zanesljivo in takojšnjo dostopnost. Presnete dokumente označimo po decimalnem sistemu, po lokacijah, po naročniku. Kot vidite je tu zgoraj navedeno vse bistveno: vrsta, številka dokumenta, naročnik, datum, stroškovno mesto. Če je bilo treba prej brskati morda za spravljenim računom izpred devetih let po ure in ure, zaudča danes nekaj minut in takoj mu ga spet povečamo na prvotno velikost.

Je torej ta vaš mikrofilm čudežna skrinjica sedanosti in prihodnosti?

Izraz mi ni všeč, ima zadah po solzavem tehnofilmskem romantizmu. Mikrofilm prav gotovo veliko pomaga k hitrejšemu in zanesljivejšemu arhiviranju, ima celo vrsto nespornih prednosti pred klasičnim shranjevanjem aktov v fasciklih, ampak svojo pravo vrednost lahko pokaže šele v usklajenem sodelovanju z računalnikom in seveda s telefonom in interno televizijo kot izrazitima posredniškima medijema.

Je morda cena bistvena ovira za orientacijo Iskrinih delovnih organizacij na vaše storitve?

Morda, čeprav bi bilo težko razumeti, da pomeni odločilno težavo strošek 90 dinarjev za obdelavo 70 dokumentov na film.

Kaj pa potem?

Ne poznajo, ne vedo. Vendar pa ugotavljamo, da kljub razpoložljivi sodobnejši tehnologiji vedno bolj

polnimo klasični arhiv, ki postaja vse obsežnejši, namesto da bi izrabili sodobne možnosti.

Kdo v Iskri pa potem ve in pozna?

Zaenkrat opravljamo delo za Iskrine oddelke v stolpnici in za Avtoelektriko Nova Gorica, nekaj tudi za Zmaj. Z nekaterimi drugimi delovnimi organizacijami Iskre smo še v dogovorih.

Kakšna je usoda preslikanih dokumentov?

Gredo v odpad. Niso več potrebni.

Izgubljeni?

Samo kot papir. Dokument nadaljuje svoje življenje na mikrofilmu. Vaznejši dokumenti se hranijo v trojniku, enega dobi naročnik, druge hranimo v našem arhivu, tretji pa je na popolnoma varnem mestu.

V pločevinastih škatlah?

Mikrofilm je iz takega materiala, da ne gori. (F. Kodele je za dokaz zažgal z vžgalico pravokotni film in zares je samo tlelo, ne pa zagorelo). Železne kasete ne bi bile najboljše, saj bi nastala vročina lahko škodovala spravljenim filmom.

Kakšne so vaše tehnične zmogljivosti za preslikavanje na mikrofilm?

Z dosedanjima dvema pretočnima kamerama lahko obdelamo letno pet milijonov dokumentov, s koračno kamero pa dodatno še 900 dnevno.

Je to zadosti ali preveč?

To bi bilo ravno prav, če bi Iskrine delovne organizacije vedele, kaj imajo na razpologo in kaj bi lahko izkoristile. Vse skupaj se zdi podobno, kot da bi pred sto leti recimo silili ljudi, da v pisarnah vse pišejo na roko, čeprav je že l. 1714 angleški inženir Mill patentiral prvi pisalni stroj in je tovarna Remington v Ameriki izdelala prvi uporabni model l. 1867. Mikrofilm datira že izpred zadnje vojne, v Jugoslaviji ga poznamo že od l. 1952, toda poznamo le od daleč, po pravici povedano. Na vsaki dve leti je kongres mikrofilmskih strokovnjakov in tam šele vidimo, kako močno zaostajamo, ne toliko po tehniki kot po odnosu do mikrofilmske tehnike v pogledu razumevanja za velikanske prednosti, ki nam jih prinaša. Politično gremo pred časom, tehnično capljamo za njim.

Se širša družba tega zaveda?

Se. Upravnopolitična oblastva so po predpisih dolžna preslikati na mikrofilm vse važne dokumente, jih varno shraniti in tako zavarovati pred uničenjem. Če bi bilo to pravočasno povsod opravljeno, ne bi v Črnogorskem Primorju ob potresu morje uničilo dokumente, ki so bili neprecenljive in nenadomestljive vrednosti.

Je mikrofilm pesem prihodnosti?

Predvsem bi moral biti nuja sedanosti, neogibna potreba sodobnega poslovanja.

— M. H. —

Od celotne vrednosti nerealizirane vrednosti proizvodnje zavzemajo barvni TV sprejemniki kar 72 %, to pa seveda istočasno pomeni, da bo potrebno do konca leta prav pri teh proizvodih vložiti največ naporov, da bi se načrtovana proizvodnja uresničila.

Proizvodnja je presegla planirano le pri namiznih črno belih televizorjih in brivnikih (indeksi 112,9 in 103,1), največja razlika med planirano in realizirano vrednostjo proizvodnje pa je pri gramofonih. Le-teh so namreč naredili kar 39,8 % manj, kot so načrtovali.

Omeniti pa velja še storitve, ki so vrednostno skoraj še enkrat večje kot lani v istem obdobju. Večji del te vrednosti odpade na storitve mehaniških delavnic.

Celotna proizvodnja TV sprejemnikov je v primerjavi z istim obdobjem leto prej sicer za 42 % večja, je pa, žal, še vedno za tretjino pod planirano vrednostjo.

Podoben razkorak in ed planirano in realizirano vrednostjo je moč zaslediti tudi pri proizvodnji gramofonskih šasij in kovčkov. Večja je le proizvodnja gramofonskih kovčkov 1003 (za 45 %), proizvodnja HI-FI gramofonov pa je za celih 15 milijonov dinarjev pod načrtovano proizvodnjo.

Produktivnost dela, merjena s proizvodnjo na delavca, je porasla v primerjavi z istim obdobjem lani za 15,8 %, v primerjavi z letom 1977 pa je večja za 14,3 %.

PRODAJA

S prodajo pržanskih izdelkov letošnje leto ni bilo tolikšnih težav kot prejšnja leta. Tudi povečanje pologa za potrošniška posojila — kar smo omenili že v uvodu — doslej ni izrazito vplivalo na prodajo.

Na domačem in tujem trgu so po fakturirani realizaciji po tekočih neto prodajnih cenah prodali za 24,1 % več kot v prvem devetmesečju lani. Iz strukture celotne prodaje pa je moč razbrati, da je doma prodano 84 %, ostalih 16 % pa je prodano na tujih tržiščih. Razmerje je v primerjavi s polletnim rezultatom ostalo nespremenjeno.

Izvoz se giblje v okviru letnega plana, saj je bilo v devetih mesecih uresničeno kar 79 % planiranega letnega izvoza. Izvoz se je od lanskih dveh milijonov dolarjev povečal na 3,3 milijona, kar je za 58,8 % več. Ugoden podatek pri tem je, da se je uvoz reprodukcijkega materiala povečal le za 15,4 %. Rezultat tega je, da z izvozom zdaj pokrivajo 53,5 % potrebo po uvozu (planirano 51 %), to pa pomeni velik prispevek pri uresničevanju vsesplošnih družbenih prizadevanj za izboljšanje devizne in plačilne bilance ter zmanjšanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja.

Poprečne mesečne zaloge gotovih izdelkov so letos skoraj polovico manjše kot lani, to pa v pričakovanju dobre zimske prodaje ne zadošča. Vrednostno odpade polovica zalog na TV sprejemnike, največ barvne, tretjino zalog pa predstavljajo brivniki. Enak delež zalog (približno desetino vrednosti) pa imajo zvočniki in gramofoni.

KADRI IN OSEBNI DOHODKI

Število zaposlenih se je od 763 delavcev, zaposlenih konec lanskega leta, povečalo na 839 delavcev konec letošnjega septembra. Gledano po mesecih, je bilo naraščanje moč spremljati do konca aprila, v maju in juniju se je število ustavilo pri 830, v juniju in avgustu se je zmanjšalo in v septembru zopet dvignilo.

Od 76 novih delavcev je 56 zaposlenih v neposredni proizvodnji, ostali pa v režiji.

Letošnji koeficient fluktuacije je sicer za 3 % manjši kot v istem obdobju lani, še vedno pa velik, saj znaša kar 11,36 (lani 14,12). Vzroki, ki jih navajajo delavci ob prenehanju delovnega razmerja, so objektivni (odhodi v JLA, upokojitve, stanovanjske in družinske razmere) in samovoljne prekinitev (kar 44 %!), med druge, na katere v temeljni organizaciji lahko bolj ali manj vplivajo, pa sodi višina osebnega dohodka (25 %), prekinitev v poskusni dobi (20 %) in boljši delovni pogoji (11 %).

Analiza izkoristka delovnega časa kaže, da so v devetih mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lani veliko slabše izkoristili delovni čas. Medtem, ko je bilo lani porabljeno 31,4 % vseh plačanih ur v rednem delovnem času za boleznine, neplačane odsotnosti, dopuste, državne praznike in

polurni odmor, zavzemajo letos te odsotnosti kar 32 % ali 380.000 ur. Sem je treba prišteti še zamude pri prihajanju na delo, predčasni odhodi in privatni izhodi, vse to pa seveda vpliva na slabši izkoristek delovnega časa in na dosežen dohodek. V tovarni so predlagali s tem v zvezi ukrepe proti nediscipliniranim članom kolektiva in ustrezno stimulacijo delavcem, ki so vsak dan ves delovni čas prisotni na delu.

Preseganje norme v proizvodnji je bilo v letošnjih devetih mesecih v poprečju 11,9 procentno, vendar pa je v zadnjih treh mesecih opazno upadanje — preseganje je v poprečju le še 10,6 odstotno.

V podaljšanem delovnem času je vsak zaposleni (v poprečju) opravil mesečno 13,8 nadur, v celoti gledano pa je na proizvodnjo odpadlo skoraj 84 % vsega porabljenega časa. Trend kaže na upadanje števila ur v podaljšanem delovnem času.

Iz čistega dohodka so razporedili za bruto osebne dohodke letos 21,5 % več kot v istem obdobju lani. Poprečni izplačani neto osebni dohodki na delavca so bili v letošnjem prvem devetmesečju 5.628 dinarjev, to pa je 16,5 % več kot lani, vendar pa so ti dohodki istočasno 2,5 % nižji od načrtovanih. Glede na povečanje cen življenjskih stroškov v naši republiki za 24 % in povečanje osebnih dohodkov v industriji SRS za 24,3 % bo potrebno čimprej povečati neto osebne dohodke za 10 %. To je potrebno tudi kot ukrep za zmanjšanje fluktuacije zaposlenih.

FINANČNI REZULTAT

Letošnji finančni rezultat za prva tri trimesečja ocenjujejo kot nezadovoljiv, saj primerjava z zastavljenimi cilji in enakim obdobjem lani pokaže vrsto nedovoljenih razmerij, ki jih bo potrebno izboljšati. Gospodarske razmere v SFRJ se v prihodnjem letu verjetno ne bodo bistveno spremenile, za to bo potrebno pohiteti letos, saj sta do konca leta ostala le še dva meseca.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

POROČILO O 9-MESEČNEM POSLOVANJU

Bomo dosegli zastavljene cilje?

Prejšnji teden smo v novogoriški Iskri — Avtoelektriki obravnavali na samoupravnih delovnih skupinah in na delavskih svetih vseh TOZD in DSSS rezultate poslovanja v obdobju januar—september. Ti rezultati so dokaj ugodni, zato smo v našem uredništvu pripravili poročilo o poslovanju tudi za bralce našega glasila.

PRODAJA

Prodaja je potekala razmeroma ugodno. Če jo primerjamo s prodajo v istem obdobju lanskega leta, ugotovimo, da je porasla za 31 procentov, proizvodnja pa je večja za 11 procentov. Tudi izpolnjevanje letnega plana prodaje je ugodno, saj nam pokaže, da predstavlja 77 % letnega plana.

Na take prodajne rezultate je vplivala ugodna priljubljenost na domačem trgu, delno izboljšana struktura prodanih izdelkov in tudi dosežene spremembe cen. Prodaja na domačem trgu je za 35 % večja kot v enakem obdobju lanskega leta. Na visok porast je vplivala predvsem prodaja v drugo vgradnjo, kjer je letni plan dosežen 86 procentno, plan devetih mesecev pa presežen za 15 %.

Na področju izvoza je bil letni plan dosežen 75 %. Vrednostno je izvoz za 13 % večji kot v lanskem letu, še vedno pa zaostajamo predvsem pri tistem delu, ki je plačan s konvertibilnimi valutami, to pa ima za posledico težave pri uvozu.

KAKO BO V ZADNJEM TRIMESEČJU?

Zaradi vse bolj zaostrenih gospodarskih pogojev, težav z likvidnostjo in problemov v zvezi z devizno plačilno bilanco Jugoslavije je opaziti, da kupci v zadnjem času ne izpolnjujejo svojih planov, zato je pričakovati zastoje pri prodaji v zadnjem kvartalu. Zato je nujno potrebno usmeriti vse sile predvsem v proizvodnjo rezervnih delov, ki so skorajda kritični na domačem tržišču.

Zaradi asortimansko in količinsko nerednih dobav, je bilo največ težav pri prodaji na domačem trgu na področju magnetnih vžigalnikov, žarnic in alternatorjev. Najbolj kritični pa so, kot smo že omenili, rezervni deli predvsem rotorji, stikala in sklopke. Na področju izvoza pa najbolj zaskrbljuje

Tabela delitve celotnega prihodka prikazuje, da je bilo za 21,6 % večji celotni prihodek potrebno porabiti kar 34,1 % več sredstev kot prejšnje leto. Delno je to razmerje tudi posledica za skoraj tri četrtine večjega izvoza kot v preteklem letu, močan vpliv pa imajo povečanja domačih in uvoznih cen na eni strani, na drugi pa nizka produktivnost in zaostajanje prodajnih cen njihovih izdelkov.

Zaradi nekoliko spremenjenega knjiženja stroškov skupnih služb je letošnji dohodek celo nižji od lanskega, dejansko pa sta si vsaj nominalno enaka. Temu pa seveda nujno sledi problem pokrivanja vseh obveznosti iz dohodka in vprašanje zadostne višine čistega dohodka. Nižja davčna osnova pogojuje tudi manjše obveznosti, tako da je bilo mogoče oblikovati čisti dohodek celo v višjem znesku kot prejšnje leto, še vedno pa je to komaj zadosti za pokrivanje najnujnejših potreb.

Lanski ostanek čistega dohodka je bil nekaj večji kot 10 milijonov dinarjev, ob 7 % višjem čistem dohodku pa je bilo letos potrebno toliko izdvojiti za nujno povečanje osebnih dohodkov. Posledica tega je bila, da se rezervni sklad ni mogel oblikovati v celoti, za formiranje drugih skladov (poslovni, skupna poraba itd.) pa bo potrebno v prihodnjih mesecih ustvariti precej več.

Do konca poslovnega leta sta še dva meseca, prodaja in seveda celotni dohodek delavcev v Pržanu pa so v celoti odvisni od tega, koliko bodo do konca leta še proizvedli. Njihova osnovna naloga je zato zagotovitev takih proizvodnih pogojev, ki bodo omogočali realizacijo mesečnih operativnih planov.

Gre predvsem za zagotavljanje reprodukcijkega materiala, boljše izkoriščanje delovnega časa in izboljšanje kvalitete dela. Zlasti pa bo potrebno zagotoviti vse pogoje za doseganje predvidenih količin TV color sprejemnika in HI-FI gramofona, dveh dohodkovno najzanimivejših artiklov.

Fleischman

izpolnjevanje izvoznih obvez, predvsem pri žarnicah, prav tako pa tudi izpolnjevanje rokov pri večini izvoznih artiklov. Prav pri izvozu bo potrebno posvetiti več pozornosti kvaliteti, izpolnjevanju rokov in seveda povečanju izvoza, saj bomo le tako zagotovili uvozne pravice.

Restriktivni ukrepi na področju uvoza, nelikvidnost in drugi zaostreni pogoji gospodarjenja, kakor tudi že dolgo trajajoča konjunktura na domačem trgu, vplivajo tudi na večji del naših dobaviteljev surovin in drugih delov, to pa povzroča vedno težjo nabavno problematiko tudi na domačem trgu.

PROIZVODNJA

Na področju proizvodnje je bilo v devetih mesecih letošnjega leta doseženo manj, kot smo si z letnim planom zastavili. Skupaj z delovno organizacijo je letni plan proizvodnje dosežen 69-procentno. Z izjemo temeljne organizacije tovarne vžigalnih tuljav Bovec, v kateri vrednost proizvedenih izdelkov predstavlja v prvih devetih mesecih letos 81 % celotnega plana, je vrednost proizvodnje v vseh temeljnih organizacijah izpod planskih ciljev.

Najslabše pa je potekalo izpolnjevanje plana proizvodnje v tovarni AET Tolmin, kjer je letni plan realiziran 62 % ter v tovarni žarnic in tovarni odlitkov, kjer je letni proizvodni plan dosežen 64-procentno. In kako bo ob zaključku leta? Glede na dosežene proizvodne rezultate v devetih mesecih letos ne moremo predvideti, da bo letni proizvodni plan v celoti dosežen, čeprav so nekateri problemi, ki so ovirali doseganje boljših proizvodnih rezultatov odpravljeni.

3220 ZAPOSLENIH

Pri zaposlovanju v Avtoelektriki ugotavljamo, da je bilo število zaposle-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Skrb za varno delo

Varstvo pri delu je v IEZE važna sestavina dela in skrbi kolektiva za delovne pogoje. Produkt tega je sorazmerno majhno število poškodb, medtem ko poklicnih obolenj sploh ni. Za varstvo pri delu imajo zaposlena dva varnostna inženirja: Andreja Rožiča in Mitjo Papeža. Vsaka TOZD pa ima še pooblaščen osebno, se pravi nekoga, ki poleg svojega rednega dela skrbi za varno delo v tovarni.

Mnogo strokovnega znanja in skrbi posvetijo že preventivi. Skrbijo za urejeno okolico delovnega mesta, že v projekte „vgradijo“ varnost, prav tako v stroje, naprave in orodja, ki jih projektirajo sami. Tudi z delovnimi pogoji ni težav. Povsod so urejene preračevalne naprave, centralna kurjava in posebno skrb posvečajo pravi in porabni svetlobi.

Posebna skrb pa velja sodelavcem, ki delajo na bolj izpostavljenih delih. Za vse te delavce imajo redne periodične preventivne preglede v ambulantah medicine dela. Kmalu pa bodo imeli za 5 ljubljanskih TOZD možnost teh pregledov v domači ambulanti v Stegnah.

Kot smo rekli, imajo 2 inženirja za varstvo pri delu, v vsaki TOZD pa pooblaščen osebno za varstvo. Tako so dosegli, da je vedno nekdo prisoten „v hiši“, ki ima stalne kontakte s strokovnimi sodelavci, da je tako varnost vgrajena v tehnologijo dela in tehnologijo izdelkov. Stanje seveda še ni idealno. Norma je nekako na 400 delavcev en varnostni inženir, zato si poleg dveh zaposlenih pomagajo s pooblaščenimi osebami.

Tudi ekološke pogoje v delovnih prostorih redno spremljajo. Ob vsaki uvedbi novih delovnih postopkov opravijo potrebne meritve ekoloških pogojev – hrupa, prahu, svetlobe, temperature in plinov. Poleg tega redno vsaka tri leta opravijo rutinske preglede vseh delovnih prostorov po vseh TOZD v DO.

Poleg tega imajo urejene pravilnike o varstvu pri delu. Ta predvideva, da morajo pregledati vsaki dve leti vse stroje, če ustrezajo varstvu pri delu. To opravi v vsaki TOZD posebna domača komisija strokovnjakov. Imajo pa tudi od republiškega inšpektorata za delo potrjeno metodologijo dela za to komisijo in lahko izdajajo certifikate (potrdila, da je stroj varen, dober in, da dela normalno).

Kot povsod pa tudi na tem področju ne manjka težav. Tako je na primer težava pri uvoženih strojih, ki pogostokrat nimajo ustreznih izjav o upoštevanju varnostnih predpisov. Če pa jih imajo, le-ti največkrat niso pre-

vedeni in se pred uporabo strojev stvar zaplete. Tudi z domačimi stroji ali stroji, ki jih sami projektirajo, so včasih administrativne težave. TOZD stroje naročajo brez varnostnih navodil in ob začetku uporabe so potem težave. Zato bodo skušali stvar urediti tako, da bodo lahko sami izdajali interna uporabna dovoljenja.

Vsakdo pa bi se moral ravnati po varnostnih navodilih in predpisih, to je v interesu proizvajalca strojne opreme, kot tudi v interesu kupca, oz. bodočega porabnika. Ob varnostnih predpisih bi morali vedeti, da gre tu za človeka, njegovo zdravje in za normalno uspešno delo.

Premnogokrat prihaja do težav tudi pri neupoštevanju varnostnih norm s strani delavcev. Kako težko je včasih komu dopovedati, da naj uporablja varne čevlje, zaščitna očala, rokavice, ali obleko, čeprav je bil delavec o tem poučen. Kjer je to potrebno, ne bi smeli odlagati zaščitnih sredstev zaradi komodnosti, ali navadnega junačenja.

Na to bi morali vodstveni delavci, mojstri in predelavci položiti vso pozornost zlasti v poskusni dobi, oz. med uvajanjem delavca v delovni pro-

Mitja Papež je pravkar diplomiral na Visoki šoli za varstvo pri delu.

Andrej Rožič, inženir varstva pri delu.

ces. Tu bo treba še več izobraževanja, zlasti za vodstvene ljudi, ki temu še vedno posvetijo premalo pozornosti.

Sicer pa v IEZE s poučenostjo ni težav. Mojstri in vodilni ljudje imajo posluh za varnost in tako ni prevelikega „šparanja“ na račun varnosti. Celotno ob precejšnji fluktuaciji v ljubljanskih TOZD ni posebnih težav. Je pač treba vsakogar na novo poučiti, pripraviti in usposobiti za varno delo.

Prav zaradi te resne skrbi so dosigli, da je število nesreč v upadanju in jih je res zelo malo.

KF

Anica Škrinjar v pokoju

Anica Škrinjar se je v sredo, 31. oktobra po 16 letih dela poslovila od delovnih tovarišev v mokronski Iskri. Sodelavci so ji pripravili lepo spominsko darilo in ji zaželeli vse najboljše ob odhodu. Anico sem prosil, naj nam pove, s kakšnimi občutki odhaja.

„Veste, kar rada grem v pokoj. S kmetov sem doma in mi res ne bo dolgčas. Seveda pa mi je tudi težko, saj povsod, kjer človek živi in dela, pusti košček srca. V tovarni smo se dobro razumeli, veliko smo skupaj naredili, marsikaj „skozi dali“ tako, da imamo mnogo skupnih spominov.“

V kadrovske službi pa so mi povedali, da je Anica vsa leta prihajala redno 20 minut pred začetkom dela v tovarno, odhajala pa med zadnjimi. Pri vsem tem pa je hodila peš iz Loga v Mokronog, 5 kilometrov v eno stran. Vsekakor lep zgled!

F. Kotar

TOZD FERITI

OTVORITEV NOVE MENZE

V TOZD Feriti so letos opremili novo menzo, v prostorih, ki so bili zgrajeni v ta namen. Dogradili so jo z lastnimi sredstvi in sovlaganjem kolektivov IEZE, ki imajo delovne prostore blizu Feritov. Tako bodo koristili novo restavracijo tudi ti sovlagatelji, ki so tako skupno in sorazmerno pocieni in praktično rešili problem prehrane med delom. Sredstva so poleg Feritov združili še TOZD Orodjarna, del TOZD Keramika, Delovna skupnost skupnih služb IEZE in časasno tudi Mikroelektronika.

Restavracijo bo vodil Iskra Invest – servis. Prostori so sodobni in zelo okusno opremljeni. V glavnem prostoru je 140 sedežev, v sobi poleg, ki bo služila tudi za sejno sobo pa je 40 sedežev. Oba prostora je možno združiti, treba je odpreti le pregrado „na harmoniko“. V novi menzi bodo dnevno razdelili dopoldne okrog 300, popoldne pa 30 toplih obrokov. Poleg malice je možno dobiti tudi pecivo, kekse, tobak, mleko in brezalkoholne pijače.

M. R.

Sklepi 8. zasedanja DS SOZD Iskra

dne 29. 10. 1979

DS ugotavlja, da je v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra prenehal mandat delegatoma iz DO Telekomunikacije tov. Gramberger Milanu, TOZD TEN in tov. Vrhovnik Janezu, TOZD IPT, istočasno potrjuje mandat 3 delegatom iz nove DO Industrija sistemov elektronike in zvez in sicer:

Žnidar Alojz, TOZD Tovarna elektronskih elementov Horjul Cvelbar Vida, Delovna skupnost skupnih služb Ljubljana, Tržaška 2 Dular Predrag, TOZD Tel. in teleg. sistemi Ljubljana, Stegne 11.

DS potrjuje sklepe 7. zasedanja Delavskega sveta z dne 30. 8. 79 ter ugotavlja, da so vsi sklepi realizirani, razen 87. sklep v delu, ki govori o gibanju zaposlovanja in izdelavi sanacijskih programov v tistih temeljnih organizacijah, ki izkazujejo izgubo. O realizaciji teh sklepov se bo razpravljalo ob poročilu 9. mesečnega poslovanja.

DS na osnovi uvodne obrazložitve predsednika kolegijskega poslovnega organa Iskra Commerce tov. Mediča, ugotovitev odbora za samoupravni nadzor in odbora za tržiščno sprejme na znanje „Poročilo o izvajanju ukrepov na področju zunanjetrgovinskega poslovanja“ sprejetih na DS SOZD dne 30. 8. 1979.

DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija SOZD tov. Kobeta, stališča in predloga odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost, sprejetega predloga delegata na seji in dostavljene gradiva soglasno sprejme naslednje sklepe:

1. DS sprejme „Poročilo o stanju in problematiki RR dejavnosti v SOZD Iskra“.
 2. Na predlog Odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost sprejme DS zaključke internega posvetovanja o projektni organiziranosti inovacijskih procesov v SOZD Iskra od 30. 5. t.l. ter priporoča samoupravnim in poslovnim organom vseh organizacij Iskre, da uveljavljajo in podpirajo projektni način vodenja inovacijskih procesov.
 3. DS ugotavlja, da je raziskovalno-razvojna dejavnost v Iskri v stalnem absolutnem in relativnem vzponu, vendar še vedno zaostaja za velikimi potrebami, ki izhajajo iz načrtovanega programskega prestrukturiranja Iskre. Zlasti počasi poteka prenos RR dosežkov v proizvodnjo. Pospešitev realizacije inovacijskih procesov je zato ključna naloga prihodnjega obdobja, od katere je bistveno odvisen programski razvoj celotne Iskre, značaj njene proizvodnje, s tem pa bodoči dohodek in dolgoročna socialna varnost delavcev.
 4. DS sodi, da je za pospešitev inovacijskih procesov poleg nadaljnje intenzivnega vlaganja v RR dejavnost potrebno zlasti naslednje:
 - RR dejavnosti dati večji poudarek v delovnem procesu in v organizacijski strukturi ter zaradi prevladujočega pomena, ki ga ima pri prestrukturiranju programov Iskre, zagotoviti njeno zastopanost v kolegijskih poslovnih organih temeljnih, zlasti pa delovnih organizacij Iskre. Institucionalizirati RR dejavnost Iskre v skladu z zakonom o raziskovalni dejavnosti, da bi dobila znotraj in zunaj Iskre položaj, ki ji kot dejavnosti posebnega pomena pripada in ki bo v družbi primerljiv s položajem zunanjih raziskovalnih organizacij;
 - smotrnejše, bolj funkcionalno in racionalneje organizirati RR delo v obliki teamov, ki naj razbremenijo razvojni kader rutinskih opravil in bolje izkoristi njeno strokovno znanje;
 - radikalno izboljšati materialno in moralno stimulacijo RR delavcev, skladno z izjemnim pomenom, ki ga njihovo delo in rezultati imajo za razvoj Iskre;
 - v okviru predvidenih investicij dati mnogo večji poudarek nabavi sodobne razvojno-raziskovalne opreme, brez katere ne more biti uspešnih rezultatov. Nabave reprodukcijskega materiala za RR dejavnost morajo imeti vsakršno časovno in materialno prednost, za kar se morajo uvozne službe ustrezno organizirati;
 - še močnejše, predvsem pa dolgoročneje je treba angažirati zunanje RR potenciale (fakultete in institute), ki predstavljajo ne le direktno razvojno pomoč, ampak glavni vir raziskovalnih kadrov in znanja za potrebe Iskre.
 5. DS ugotavlja, da je glede na izvozno orientiranost Iskre dejavnost na patentni zaščiti njenega inovacijskega znanja preskromna, zato zadolžuje odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost, da patentno problematiko prouči in predlaga ustrezne ukrepe za njeno poživitev.
 6. DS daje pobudo delavskim svetom delovnih in temeljnih organizacij Iskre, da zadolže poslovodne organe in ustrezne službe v njih za konkretno pripravo in izvajanje predlaganih ukrepov in akcij, ki bodo povečali učinkovitost naše RR dejavnosti in temeljiteje pospešili inovacijske procese v Iskri, ki morajo dobiti ustrezno mesto v nastajajočih planskih dokumentih vseh organizacij Iskre za obdobje 1981/1985.
- DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Pavla Gantarja, predloga in stališča odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra in odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost, predloga KOS SOZD ter dostavljenega gradiva sprejme naslednje sklepe:
1. DS sprejme predlog Samoupravnega sporazuma o skupnem sodelovanju na področju programske usmeritve med SOZD Iskra in SOZD ELKOM z naslednjo spremembo:
 4. odstavek IV. točke glasi: „Komisije, ki bodo organizirane po določilih 2. odstavka te točke
 5. odstavek IV. točke glasi: „Komisije iz 1. in 2. odstavka te točke se morajo sestajati sprotno
 2. DS pooblašča v.d. predsednika kolegijskega poslovnega organa tov. Stipančič Antona za podpis sporazuma.
 3. DS imenuje v komisijo za izvajanje sporazuma v smislu 1. odstavka IV. točke 3 člana in sicer: Kern Janez, DSSS SOZD Štiglic Bruno, DO Avtomatika Pleško Peter, DO Široka potrošnja
- DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Miloša Kobeta, stališča in predloga odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra in odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost, predloga KOS SOZD in dostavljenega gradiva soglasno sprejme naslednje sklepe:
1. DS sprejme predlog Samoupravnega sporazuma o sodelovanju med SOZD Iskra in VDO Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana.
 2. DS pooblašča v.d. predsednika kolegijskega poslovnega organa Antona Stipančiča za podpis sporazuma.
 3. V koordinacijski odbor za izvajanje sporazuma imenuje: Franca Levovnika, DO Telekomunikacije Bruna Štiglica, DO Avtomatika Milana Slokana, DSSS SOZD
 4. DS pooblašča Odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost, da spremlja izvajanje sporazuma.
- DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Miloša Kobeta, stališča in predloga odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra in odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost, predloga KOS SOZD ter dostavljenega gradiva soglasno sprejme naslednje sklepe:

(Nadaljevanje na 8. strani)

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Bomo dosegli zastavljene cilje?

(Nadaljevanje s 6. strani)

nih konec tretjega kvartala letos 3220, to pa je za 1,6 % več, kot je bilo število zaposlenih v začetku leta. Ocenjujemo, da planiranega števila zaposlenih konec leta 1979 ne bomo dosegli.

Celotni prihodek, ugotovljen po metodi fakturirane realizacije, znaša za devetmesečno obdobje letošnjega leta 1.057.421.648 din, neplačana realizacija pa znaša 44.389.978 din. Torej vidimo, da je celotni prihodek, ki je bi osnova za ugotavljanje dohodka znašal 1.013.031.670 din in predstavlja 76 % letnega planiranega celotnega prihodka. Celotna porabljena sredstva v letošnjih devetih mesecih 573.056.332 din, dohodek pa 439.975.338 din kar predstavlja 73 % letnega planiranega dohodka.

Za osebne dohodke smo razporedili 258.305.384 din, za prehrano 16.589.164 din in za stanovanjsko izgradnjo 18.103.599 din čistega dohodka. Ostali del čistega dohodka pa je bil razporejen v sklad skupne porabe, in sicer 14.030.293 din, v rezervni sklad 6.030.380 din in v poslovnih sklad 8.921.326 din.

Vse temeljne organizacije Avtoelektrike, razen tovarna malih zaganjalnikov, so dosegle pozitiven dohodkovni rezultat. Izguba v tovarni malih zaganjalnikov je znašala 4.128.978 din, zelo skromni rezultati pa so bili doseženi še v tovarni AET Tolmin ter v tovarni velikih zaganjalnikov in tovarni delovnih sredstev Nova Gorica.

V kolikor bodo ukrepi – predvsem na področju proizvodnje, dali pričakovane rezultate in se zaradi prej omenjenih težav v zadnjem kvartalu

ne bo zmanjšal obseg proizvodnje in če bomo do konca leta uspeli zadržati le doseženi nivo zaposlenih, lahko pričakujemo ob koncu leta nekoliko ugodnejše rezultate.

M. R.

Vesti iz TOZD

Tak naslov so dali internemu glasilu v tovarni AET Tolmin, ki je prvič izšlo prejšnji teden. Glasilo izdaja OO sindikata, ureja ga uredniški odbor, odgovorni urednik pa je Alojz Zorjan.

Zakaj so se odločili v tej tovarni za ta pomemben korak? V mesecu avgustu so med 427 člani kolektiva izvedli anketo o informiranju. Rezultat ni bil nič kaj ugoden, saj je komaj ena tretjina anketiranih izjavila, da so dovolj informirani, tri četrtine anketirancev pa je izrazilo željo za izboljšanje informiranja. Rezultat te ankete je obravnaval odbor OO sindikata in ugotovil, da je potrebno v čimkrajšem času informiranje v temeljni organizaciji izboljšati.

In tako je prva številka glasila izšla. Obravnava poročilo o poslovanju za obdobje januar–september, tu spomin na Goriškega slavčka, Simona Gregorčiča, ki se je pred 135. leti – 15. oktobra 1844 rodil v Vrsnem, ta vasica pa leži v neposredni bližini Kobrida.

Glasilo bo izhajalo štirinajstrednovo. Uredniški odbor je že določil programsko usmeritev in temeljno zasnovano, že prva številka pa je bila deležna laskavih ocen, kar priča na pravilno usmeritev podajanja informacij v tej TOZD.

M. R.

Sklepi 8. zasedanja DS SOZD Iskra

(Nadaljevanje s 7. strani)

1. DS sprejme predlog Samoupravnega sporazuma o sodelovanju med SOZD Iskra in Fakulteto za strojništvo Ljubljana.
2. DS pooblašča v.d. predsednika kolegijskega poslovnega organa Antona Stipaniča za podpis sporazuma.
3. V koordinacijski odbor za izvajanje sporazuma imenuje: Danila Dolgana, DO Telekomunikacije Petra Ceferina, DO Široka potrošnja Desa Javornika, DO Avtomatika
4. DS pooblašča Odbor za razvojni program in raziskovalno dejavnost, da spremlja izvajanje sporazuma.

DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Pavla Gantarja in Antona Bukinisa, stališča in predloga poslovnega kolegija SOZD in predloga KOS SOZD, dostavljenega gradiva in razprave na seji sprejme (1 vzdržal) naslednji sklep:

DS pristopa k „Dogovoru o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o izgradnji in financiranju Kulturnega doma Ivan Cankar na Trgu revolucije v Ljubljani“ in pooblašča v.d. predsednika kolegijskega poslovnega organa Antona Stipaniča za podpis dogovora.

DS imenuje na predlog KOS SOZD Odbor za pripravo proslave „Dneva Iskre“, ki bo v Žužemberku v naslednji sestavi:

Stipanič Anton, v.d. predsednika KPO SOZD
Zorn Otmar, predsednik DS SOZD
Kern Janez, predsednik KOS SOZD
Križnar Franc, predsednik aktiva ZB SOZD
Ciuha Avguštin, predsednik KM ZSM SOZD
Pavlica Miloš, sekretar DPO SOZD
Gantar Pavle, član PO
Dvoraček Marjan, DO ISE
Branič Ivo, IC TOZD Marketing
Blenkuš Gajmir, DO IEZE
Sarlah Anton, DO IEZE
Kranjc Žarko, DO IEZE
Škrinjar Majda, DO IEZE
Kotar Franc, DO IEZE
Lavrič Dupan, DO IEZE, TOZD KEKO
Konda Anton, DO IEZE, TOZD KEKO
Kocmur Jože, DO IEZE, TOZD KEKO
Pajk Lojze, DO IEZE, TOZD KEKO
Maver Geni, DO IEZE, TOZD KEKO

DS na predlog predsedstva KOS SOZD imenuje arbitražno komisijo za rešitev spora med avtorjem izuma tov. Kralj Ivanom in TOZD Uporovni elementi Šentjerneje v skladu z določilom 32. člena sporazuma o inovacijski dejavnosti v SOZD Iskra v sestavi:

Milana Slokana, DSSS SOZD
Eda Prestorja, DO IEZE, TOZD SEM
Sama Čejana, Iskra Commerce

DS na predlog predsedstva KOS SOZD imenuje v Odbor za kvaliteto namesto Franca Koširja iz DO Telekomunikacije tov. Zlatka Pflauma iz iste DO.

DS na predlog predsedstva KOS SOZD izvoli za delegata SOZD Iskra v svet Visoke šole za organizacijo dela v Kranju Nika Bevka iz DO Telekomunikacije.

LETUJMO PRI NAŠIH ROJAKIH V AVSTRIJI

Znano je, da številni Slovenci hodijo zlasti pozimi smučat v sosednjo avstrijsko Koroško, vendar pa le malokateri zaidejo med zimskim letovanjem h koroškim Slovencem, ki se prav tako s svojimi domačijami in turistično dejavnostjo vključujejo v

širši avstrijsko-koroški turizem.

Že večkrat je bila izražena pobuda, da bi naši ljudje hodili letovat h koroškim Slovencem, vendar se šele sedaj pojavljajo prve, bolj organizirane oblike sodelovanja na turističnih področjih.

NAVDUŠENI ZA INDIVIDUALNO PLANINSTVO

V temeljni organizaciji TV Pržan že vrsto let deluje planinsko društvo. Pri vodu v proizvodne prostore imajo svojo vitri- no s fotografijami, izobešena so vabila na različne izlete itd. Kako pa sicer poteka življenje v tem društvu smo povprašali pred- sednika, Fedjo Ladiča.

„V našem društvu je včlanjenih 28 čla- nov vseh starosti, precej od teh so družine z otroci. Plačujejo 50 dinarjev članarine, mla- dinska članarina je 20 dinarjev, pionirska pa 10.

Letos smo načrtovali dva dvodnevna izleta, tri enodnevne in en tridnevni, vendar pa z odzivom ne moremo ob rob najuspeš- nejšim planinskim društvom. Po udeležbi sodeč, so naši člani najbolj navdušeni za samostojne izlete v gore, saj jim nedelav- nosti ne bi mogel pripisati.

Imamo namreč vrsto zagrehtih hribolaz- cev, ki hodijo celo na zahtevnejše ture — Mont Blanc itd.

Sicer pa smo letos pričeli z zbiranjem obveznic za gradnjo doma na Kredarici in zbrali že 6900 dinarjev. To je za relativno majhno društvo kar lep uspeh!

Vsekakor pa je za naše delo največja te- žava v „razbitosti“ zaposlenih. Le-ti namreč stanujejo po okoliških krajih in jih je težko zbrati. Vseeno pa to ne more biti opravičilo za neuspešne skupinske izlete — na občnem zboru bomo morali izdelati dru- gačen program za prihodnje leto in ugotovi- ti, zakaj uspevajo le individualni izleti, skupinski pa nikakor ne!“

NAJBOLJŠA GG BLED IN ISKRA LIPNICA

V okviru programa športno rekreativnih iger so radovljiški sindikati pripravili letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v odbojki, uspešno pa ga je izvedla komisija odbojgarskih sodnikov pri ZTKO Radovljica. Na tekmovalju je nastopilo 11 ženskih in 14 moških ekip oz. 250 članov sindikata.

Končni vrstni red — ženske: 1. Iskra Lipnica, 2. Upravni organi skupščine občine Radovljica, 3. LIP Bled, 4. Vezene Bled, 5. Iskra Otoče; moški: 1. GG Bled I, 2. Plamen Kropa, 3. Veriga Lesce I, 4. Iskra Lipnica, 5. GG Bled II.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

IVANE BURJEK

se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem elektrodelaavnice TOZD Vzdrževanje, oddelkov plastičnih mas in bakelita TOZD TSD in ročne delavnice TOZD TEA, za podarjene vence, izrečena sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

žaljujoči sinovi Stane, Franc
in Pavel z družinami
in hčerka Tončka.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi
mojega dragega očeta

JOŽETA DEBELJAKA

se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in izrečeno sožalje sodelavkam in sode- lavcem s stiskalnico TEA.

Hčerka Anica Pavc z
družino

ZAHVALA

Ob nenadni in nenadomestljivi
izgubi
dragega moža in očeta

NIKOLE TRBIČ

se iskreno zahvaljujemo sindikalni organi- zaciji in kolektivu Elektromehanike, po- sebno pa TOZD ATC za poklonjeno cvetje, spremstvo na njegovi zadnji poti, denarno pomoč in izraženo sožalje.

Vsem in vsakomur za vse hvala!

žena, sin in hčerka
z družinami.

Miha Zablatnik, tajnik Interesne skupnosti za turizem in trgovino (XISTIT), s sedežem v Celovcu nam je o tej problematiki povedal:

„Namen ISTIT je poživitev turizma v tej smeri, da bi Slovenci iz matične domovine organizirano in zavestno hodili bodisi poleti bodisi pozimi letovat h koroškim Slovencem. Vse- kakor je to tudi možnost, da najlažje obdržimo živo zvezo z matičnim narodom, hkrati pa tudi pripomoremo k ekonomskemu razvoju in napredku slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem.

K temu je gotovo svoje prispevala tudi povezava Koroške dijaške zveze z mladino Iskre. Iskrini mladinci so tudi dali pobudo ne samo za izmenjavo mladinskih izletov, temveč tudi za letovanje na Koroškem. O tem naj- bolje priča podatek, da je, na primer, prišlo lani smučat na Peco že kar 600 slovenskih smučarjev. Ker je obisk tako narasel, je bila Slovenska dijaška zveza prisiljena poklicati na pomoč slovenske gostilničarje in hotelirje na Koroškem, iz česar se je rodila naša ISTIT.

Namen ISTIT je skupna ponudba in prodaja sob in turističnih uslug slovenem iz matične domovine pri koroških Slovencih, dalje ohranitev izvirnosti in obstoja Slovencev na Koroškem, kar bi preprečilo odhod kmečkih ljudi v industrijska središča Avstrije.

ISTIT je izdal tudi vrsto prospek- tov, zlasti z območja Podjune, v pri- pravi pa ima podobne prospekte za območje Roža in Zile.

Pri iskanju partnerjev v Sloveniji je ISTIT naletel na odziv pri ljubljans- kem Kompas, ki je pred nedavnim omogočil v Ljubljani tudi turistično razstavo o turističnih zmogljivostih pri koroških Slovencih.

Glede na to, da je zanimanje za obisk in letovanje na Koroškem pre- cejnije, sem prepričan, da bomo med letošnje zimsko sezono pri Slovencih na avstrijskem Koroškem naleteli na številne izletnike letoviščarje in smu- čarje iz matične domovine, ki jih bodo koroški slovenski turistični de- lavci sprejeli in pogostili z dvojnim veseljem.“ je zaključil naš pomenek Miha Zablatnik.

MAK

Spomin na tragično preminule

Ob dnevu mrtvih nam misli vsakokrat pohitijo nazaj, za leto, dve ali več. Spominjamo se naših najbližjih, sošolcev in znancev, ki smo jih srečevali vsak dan. V teh dneh obisku- jemo njihove grobove, tragična mesta in obeležja, ki nas spo- minjajo na težke izgube, ki so nas nepričakovano prizadele, še posebno tragične.

V šolskem centru SOZD Iskra smo se tako 31. oktobra spomnili na tragično preminule učence.

Delegacija ŠC SOZD Iskra se je odpravila na tragično mesto na Zelenici in se poklonila spo- minu žrtvam plazu, ki je 11. januarja, 1977, pod sabo po- kopal štiri dijake in dva učitelja in sicer: Emila Novaka, 16-le- nega dijaka iz Cegelnice pri Naklem, Romana Kosca, 14-le- nega dijaka iz Smlednika pri Kranju, Matjaža Kekca, 16-le- nega dijaka iz Podlubnika pri Škofji Loki, Dušana Beštra, 16-letnega dijaka iz Spodnje Dobrave pri Kropi, Ivana Stru- nika, 51-letnega učitelja prak- tičnega pouka iz Kranja in Jo- žeta Povšeta 44-letnega učitelja praktičnega pouka iz Kranja.

Za njimi še vedno ostaja bo- lečina in praznina, ki smo jo težko sprejeli. Bili ste tako mladi, polni življenja in željni skromnih športnih uspehov. Po vrnitvi z Zelenice so se dijaki ŠC udeležili centralne žalne ko- memoracije na Trgu revolucije v Kranju. V kulturnem programu, ki ga je pripravila občinska ZKO, je sodelovala tudi kranj- ska godba na pihala.

Drago Papler

CASOPISNE NOVICE

V tovarni elektronskih cevi Elektronske industrije v Nišu so izgubili lani zaradi bolniških in drugih izostankov delavcev približno četrtno celoletne realizacije ali 30 milijonov dinarjev. Od 1.700 zaposlenih jih dnevno manjka 400 do 500. Primer pa ni osamljen, pišejo niške Narodne novine.

V Beogradu je zasedala jugoslovansko-švedska komisija za gospodarsko, industrij- sko in tehnično sodelovanje. Komisija je objavila podatke, da se je lani medsebojna trgovina povečala na vrednost 195 milijonov dolarjev, kar pomeni v primerjavi s predhodnim letom povečanje za nekaj nad 26 milijonov. Porast je večji samo zaradi večjega jugoslovanskega uvoza iz Švedske, medtem ko je izvoz v Švedsko celo nekaj manjši. Tako znaša trgovinski deficit Jugoslavije s Švedsko 134 milijonov dolarjev. Izvoz na Švedsko obsega največ neželeznih kovin, električnih naprav in tekstilnih izdelkov.

Gorenjsko gospodarstvo je v letošnjem polletju izvozilo za dobrih 86 milijonov dolarjev blaga, hkrati pa uvozilo za 110 milijonov dolarjev raznega reprodukcijskega materiala in surovin. Gorenjsko gospodarstvo torej pokriva svoj uvoz s 78,5 %, medtem ko ta delež za celotno Slovenijo znaša le 56 %. Kranjska Iskra je pri tem izjema, saj pčaniran izvoz presega uvoz tako, da glede uvoza reprodukcijskega materiala in surovin ne bo problema. V prvem polletju so imele pozitivni devizni učinek na konvertibilnem tržišču med drugimi tudi naše organizacije na Blejski Dobravi, v Otočah, v Lipnici in Železnikih. Največji problem predstavlja na Gorenjskem kranjska Sava.

Montaža Iskrine mednarodne telefonske tranzitne centrale v Moskvi je končana. Sedaj poteka poskusni telefonski promet, slovesno pa jo bodo vključili v javni promet za novo leto — pišejo beograjske Večernje novosti.

Združenje PTT podjetij Slovenije je na mariborski pošti pripravilo demonstracijo faksimile naprave za prenos besede in slike. Strokovnjaki so seznanili z delovanjem te sicer v svetu že dolgo časa uporabljene naprave najprej PTT delavce, nato pa še predstavnike mariborskih delovnih organizacij. Na našem tržišču so trenutno Siemensove naprave, izdelovati pa jih bodo pričeli tudi doma: v Elektronski industriji — Niš, v Iskri po licenci ITT in verjetno tudi v Gorenju v sodelovanju z računalniškimi podjetjem Burroughs. Vest je objavil mariborski Večer.

Zvezni komite za energetiko in industrijo je dal soglasje glede kooperacijske pogodbe med madžarskim podjetjem Ganz in tovarno Nopal iz Bačke Palanke. S tem so dobili Ganzovi dvotarifni števcji uradno vstopno dovoljenje v našo državo.

V centru za avtomatično obdelavo podatkov visoke ekonomsko-komercialne šole V Mariboru so predstavniki Iskre demonstrirali praktično uporabo sistema PLATO (Programed Logic for Automatic Teaching Operation) za učenje s pomočjo računalnika. V Mariboru je bil terminal povezan z računalnikom v Bruslju in na njegovem zaslonu so lahko navzoči izbirali katerokoli od 5.000 lekcij, vtisnjenih v računalnikov spomin, piše mariborski Večer.

Na razstavi svojih izdelkov v Velenju za naslednje 1980 poslovno leto je Gorenje prikazalo tudi računalniško opremo ameriške družbe Burroughs, ki bo že prihodnje leto na voljo za dinarje tudi pri nas.

Niška Elektronska industrija vztrajno širi po jugoslovanskem časopisju vest, da bo v začetku naslednjega leta začela s proizvodnjo dvotarifnih električnih števcjev, ki jih primanjkuje na tržišču. Mimo tega pripravlja skupaj z inštitutom Mihajlo Pupin iz Beograda proizvodnjo elektronskih števcjev, ki jih DO SEDA J V SVETU ŠE NIHČE VELIKOSERIJSKO NE PROIZVAJA.

Ne bi bilo napak, če bi naša tovarna števcjev v Kranju poslala časopisom ustrežno pojasnilo. Vest z naslovom „Strujomeri“ so objavile Večernje novosti iz Beograda.

Izgube proizvodnih organizacij v republiki Bosni in Hercegovini so ob polletnem obračunu narasle na 2,4 milijarde dinarjev, kar je precej več kot lani v istem razdobju. Izgubo je prikazalo 352 TOZD-ov s 73 tisoč zaposlenimi.

Glede na odličen uspeh komercialno propagandne akcije Gorenje pri izposojanju barvnih televizorjev načrtuje to podjetje že novo akcijo in sicer za sušilnike perila, za katere sedaj na tržišču ni zanimanja.

Cene industrijskih proizvodov so se v prvih devetih mesecih letos povečale v povprečju za 13,1 %, s čemer je dosežena že predvidena celoletna raven. Zanesljivo je, da se bodo cene do konca leta kljub vsem oviram še povečale in rebile planiran okvir. Največ so se povečale cene za naftne derivate in sicer za 66,6 %, najmanj pa 4,6 odstotka za izkoriščanje gozdnega bogastva. Proizvodnja električnih strojev in aparatov je zabeležila 14,3 % porast.

Tovarna televizorjev v Slunju, ki posluje v okviru Radioindustrije Zagreb je zopet zašla v krizo. Znano je, da je tovarna leta 1977 pogorela, toda lani je zaključila poslovno leto brez izgub. Zaradi slave prodaje televizorjev izgub. Obstaja pa možnost, da izgube ne bi bilo, če bi izdelala do konca leta še 15 tisoč barvnih in 10 tisoč črno-belih televizorjev. Karlovački tehnik, ki je objavil izčrpano poročilo o tovarni, meni, da se TOZD RIZ kaj malo menijo za usodo tovarne televizorjev v Slunju.

Kaže, da bo nova telefonska centrala v Šabcu nared te dni. Centrala vrste Metaconta 10 C (brez navedbe proizvajalca, to je naše Iskre) ima 8.000 priključkov z možnostjo razširitve do 12.000 priključkov. Ko bo vključena v promet, bodo kraji Šabac, Loznica, Koceljeva, Vladimirci in Bôgatić dobili boljše telefonske zveze, piše Ekonomska politika.

Iskra je v 30-letih prodala na tržišču več kot dva milijona raznih vrst telefonov. Sedaj izdelava približno 200 tisoč aparatov na leto in od tega izvozi 50 tisoč kosov. Proizvodnjo aparatov namerava Iskra v prihodnje podvojiti, poleg tega pa še razširiti proizvodni program na tako imenovane faksimile naprave in na druge naprave telekomunikacijske panoge.

Elektronska industrija v Nišu je dobila zahtevo 40 njenih kooperatov, da jim povišajo cene polizdelkov, ki jih pošiljajo tej organizaciji. Generalni direktor El Dragan Miljković meni, da so zahteve neopravičene, ker bi tovarna televizorjev zašla v krizo s povečanjem stroškov za okrog 150 milijonov dinarjev.

V Kruševcu zaključujejo dela pri gradnji novega objekta telekomunikacij. V njej bodo montirali „polelektronsko“ avtomatsko telefonsko centralo (spet brez navedbe proizvajalca, to je naše Iskre). Objekt bo veljal 160 milijonov dinarjev, dokončali pa ga bodo še ta mesec. V maju naslednjega leta bodo priključili 14 tisoč novih telefonov.

Zbral in uredil Marjan Kralj

IZLET V NEZNANO

Planinsko društvo Iskra bo v so- boto, 24. novembra, organiziralo IZLET V NEZNANO.

Odhod iz Kranja ob 7h izpred hotela Creina, iz Ljubljane ob 7.30 s Trga osvoboditve (nasproti Univer- ze), s postankom v Medvodah.

Izlet bo ob vsakem vremenu, zato se ustrezno oblecite.

Hoje bo cca 5 ur.

Prijave sprejema Breda Jančar,

tel.: 20-341, int. 341, do zasedbe avtobusa.

IZLET V NEZNANO

Za zaključek letošnje bogate se- zone planinskih izletov bo planinska sekcija v Iskri Elektromehaniki pri- redila v soboto, 17. novembra izlet v neznano.

Zbor udeležencev bo ob 7. uri zjutraj pred kranjskim hotelom Creina. Kam in kako se bo hodilo je skrivnost vodičev Igorja in Eda, ki ne obljublja posebnega napora. Prevoz bo brezplačen, prispevati pa bo potrebno 70 din za kosilo.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajkova do srede, 14. novembra.

Vabljeni!

Sekcija za smučarske teke pri ŠPORTNEM DRUŠTVU KOKRA organizira množični

KROS „PLANINA '79“

ki bo v nedeljo, 18. novembra ob 9. s startom na jasi pred vrtnarijo. Prijave pol ure pred pričetkom. Zmagovalci posameznih skupin bodo dobili diplome, vsi udeleženci pa značke in čaj!

ISKRA — glasilo delovnega kolekti- va SOZD Iskra — Industrija za elek- troniko, telekomunikacije, elektro- mehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

— V. d. glavni urednik Mitja Tavčar, odgovorni urednik: Dušan Želje- znov, tehnični urednik: Janko Col- nar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Boris Čerin DO (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avto- elektrika) — Izhaja tedensko — Ro- kopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon: 24-905, int. 48 — Tisk: Časo- pisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za infor- macije SRS je glasilo oproščeno pla- čila temeljnega davka od prometa proizvodov.

DOPIŠUJTE
V ISKRO